

24 ივნისი

უნივერსიტეტი

29 ივნისი, სამშაბათი, 2010 წ. №7 (2103)

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გაზეთი გამოდის 1927 წლიდან

აგაპი

გვ. 8-9 გვ.

ვკითხულობთ „ვეფხისტყაოსანს“

გვ. 2 გვერდზე

ყველაზე ორიგინალური სტუდენტები

გვ. 2 გვერდზე

მსოფლიოში აღიარებული პროგრამისტი თსუ-დან

გვ. 3 გვერდზე

ბრინჯაოს მედალოსანი ნორჩი ქიმიკოსები

გვ. 3 გვერდზე

ქართული საქმის სამსახურში

გვ. 4-5 გვ.

პირველი ქართველი ასტრობიოლოგები NASA-ში

გვ. 7 გვერდზე

ანდრია ბენაშვილის ხსოვნის საღამო

გვ. 11 გვერდზე

ახალი სკორტული დარბაზი თსუ-ში

24 ივნისს ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრი დიმიტრი შაშკინი და კულტურის, ძეგლთა დაცვისა და სპორტის მინისტრი ნიკოლოზ რურუა ეწვივნენ სტუმრებმა თსუ-ის რექტორთან, გიორგი ხუბუასთან ერთად უნივერსიტეტის მაღლივ კორპუსში ახალი სპორტული დარბაზი გახსნეს.

ლონისძიებზე საუნივერსიტეტო საკალათბურთო ლიგის დაარსების შესახებ განცხადება გაკეთდა. თსუ-ის ბაზაზე საკალათბურთო ლიგა განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს ინიციატივით და კულტურის სამინისტროს მხარდაჭერით ჩამოყალიბდა.

„დღეს კალათბურთის ლიგა მეორედ იხადება. 6 უმაღლესი სასწავლებლის გუნდები ლიგაში გაერთიანდებიან და მომავალი სეზონიდან საუნივერსიტეტო ჩემპიონატში ერთმანეთს შეეჯიბრებიან“, – გა-

ნაცხადა განათლების მინისტრმა დიმიტრი შაშკინმა.

ამ ინიციატივას მნიშვნელოვანი უნდა კულტურის მინისტრმაც. „მსგავსე პირობებში ახალი ინიციატივა დროულია. უნივერსიტეტების წარმომადგენლები ერთმანეთს ჯანსაღი კონკურენციის პირობებში შეეჯიბრებიან, აღდგება მრავალწლიანი საუნივერსიტეტო სპორტული ტრადიცია და საქართველოს კალათბურთელთა ნაკრები მომავალში სწორედ ამ ლიგის წარმომადგენლებით დაკომპლექტდება“, – აღნიშნა ნიკოლოზ რურუამ. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ვაჟ კალათბურთელთა გუნდი საქართველოს ვიცე-ჩემპიონია. თსუ-ს ასევე საქართველოს ჩემპიონი კალათბურთელ ქალთა გუნდი და ქალ ფრენბურთელთა გუნდი ჰყავს, რომელმაც რამდენიმე კვირის წინ თურქეთში ჩემპიონობა მოიპოვა.

დღეიდან სტუდენტები თანამედროვე სტანდარტების სპორტულ დარბაზებში ივარჯიშებენ. „განათლების სამინისტროს დაფინანსებით შეკეთდა უნივერსიტეტის

სპორტული ინფრასტრუქტურა, დარბაზები აღიჭურვა თანამედროვე და საჭირო ინვენტარით, ასეთ გარემოში სტუდენტებისთვის ახალი სპორტული ცხოვრება იწყება და ვფიქრობ, თითოეული მათგანი კმაყოფილი დარჩება“, – განაცხადა თსუ-ის რექტორმა გიორგი ხუბუამ.

რემონტი ჩატარდა ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტსა და განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს შორის 2009 წლის 25 აგვისტოს „საუნივერსიტეტო ინფრასტრუქტურის განვითარების“ პროგრამის ფარგლებში გაფორმებული ხელშეკრულების საფუძველზე. თსუ-ის ინფრასტრუქტურის განვითარებისათვის განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიერ გამოყოფილი სახსრებიდან დაიხარჯა 794 879 ლარი. მათ შორის: XI (ბიოლოგიის) კორპუსის სარემონტო სამუშაოებზე – 518130 ლარი, (მე-11 კორპუსში დაახლოებით 7 500 კვ.მ. ფართი გარემონტდა. მათ შორის: 60 ოთახი, 37 აუდიტორია, 12 კომპიუტერული კლასი და 1 რესურსცენტრი. ასევე,

ძირითადი აკადემიური პერსონალისა და ფაკულტეტის ადმინისტრაციისთვის 38 სამუშაო ოთახი, რომელიც დაკომპლექტდა ახალი ინვენტარით.) თსუ-ის ბიბლიოთეკის გათბობაზე 41574 ლარი, სოციალურ და პოლიტიკური ფაკულტეტის ჟურნალისტიკის მიმართულების ინვენტარზე 99 885 ლარი დაიხარჯა. მე-10 კორპუსში (მაღლივი) სარემონტო სამუშაოები მე-2, მე-5 და მე-7 სართულებზე – დაახლოებით 2 100 კვ.მეტრზე ჩატარდა.

2010 წელს ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ეკონომიკური საქმიანობით მიღებული შემოსავლებიდან სარემონტო სამუშაოებზე დაიხარჯა სულ 129 149 ლარი. აქედან: სპორტული დარბაზის სარემონტო სამუშაოებზე – 38949 ლარი, ბიოლოგიის კორპუსის სარემონტო სამუშაოებზე – 90200 ლარი. სპორტული დარბაზისათვის შეძენილია 16 825 ლარის ინვენტარი. სარემონტო სამუშაოებს შსს. „მონოლითმშენი“, „21-ე საუკუნე“ და „არქიტექტურა ბერისტილი“ აწარმოებდნენ.

ვკითხულობთ „ვეფხისტყაოსანს“

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ინიციატივით „ვეფხისტყაოსანის“ ტრადიციული საჯარო კითხვა მოეწყო. ღონისძიება, რომელიც 5 საათზე მეტ ხანს გაგრძელდა და რომელზეც „ვეფხისტყაოსანი“ თავიდან ბოლომდე ნაიკითხეს, ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტში გაიმართა. მართონში მონაწილეობა შეეძლო ნებისმიერ მსურველს. ღონისძიება გახსნეს თსუ-ის რექტორმა გიორგი ხუბუაძემ და ბათუმის უნივერსიტეტის რექტორის მოადგილემ, რუსთველოლოგმა მანანა სულაბერიძემ.

გიორგი ხუბუაძე თქმით, „ყოველდღიურ ყოფით ურთიერთობაში უნდა გვახსოვდეს „ვეფხისტყაოსანი“, რადგან ჩვენ იმ ფასეულობების მემკვიდრე ვართ, რაც ნაწარმოებშია მოცემული. ქართული კულტურა ყოველთვის გამოირჩეოდა მრავალფეროვნებითა და ძლიერი ხასიათით, წინააღმდეგ შემთხვევაში მის ნიაღში ვერ აღმოცენდებოდა შოთა რუსთაველის გენიალური ნაწარმოები.“ „ვეფხისტყაოსანის“ კითხვა დაიწყო მანანა სულაბერიძემ, რომელმაც ზეპირად იცის მთელი პოემა და რომელსაც „ვეფხისტყაოსანის“ ასეთი სიყვარული მემკვიდრეობით გად-

მოეცა. მართონში მონაწილეობდნენ სტუდენტები, სკოლის მოსწავლეები, დამსვენებლები, თბილისიდან და სხვა რეგიონებიდან ჩამოსული სტუმრები. წლებადღეი ღონისძიების დევიზი იყო: „ჩვენ, კაცთა, მოგვცა ქვეყანა, გვაქვს უთვალავი ფერითა.“

„ვეფხისტყაოსანის“ კითხვის დღე ყოველწლიურად იმართება. ამ ტრადიციას საფუძველი მწერალმა დათო ტურაშვილმა და პარლამენტარმა ნუგზარ ნიკოლაურმა შვიდი წლის წინ ჩაუყარეს. წინა წლებში „ვეფხისტყაოსანის“ საჯარო კითხვა თბილისში, სენაკსა და თამარაშენში გაიმართა.

კუკლეტ-კუკლეტ ნასნავლი „ვეფხისტყაოსანი“

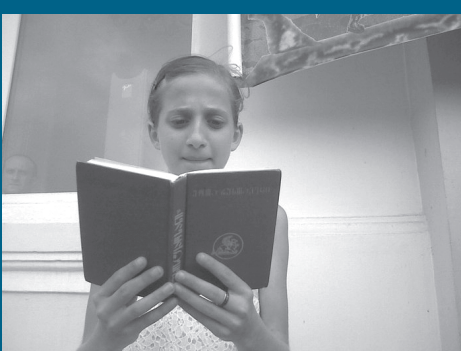
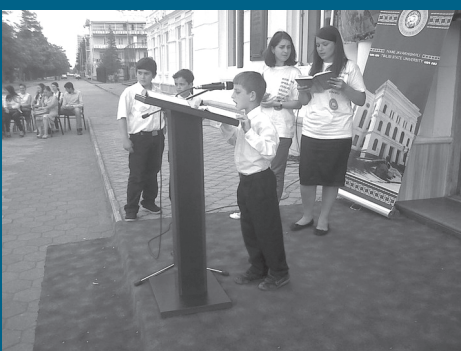
ნინო კაკულია

პროექტ „ნიჭიერს“ არ მიაკითხა, მაგრამ იცის რომ „ვეფხისტყაოსანის“ თავიდან ბოლომდე ზეპირად სწავლა ნიჭიერებასთან ზიარებაცაა. გაიცანით მანანა ნესუაშვილი, რომელმაც ჯერ კიდევ 13 წლისამ თავიდან ბოლომდე ისწავლა შოთა რუსთაველის გენიალური პოემა, რადგან ახლობლებმაც ურჩიეს და გულმაც უკარნახა... მისი საყვარელი ფრაზა: „ბოროტსა სძლია კეთილმან, არსება მისი გრძელია“, არასდროს გაიცვითება, რადგან სიკეთის კვალობაზე შემდგარი ბოროტების დასამარცხებლად კუკლეტ-კუპლეტ სწავლობდა შოთას და ესმოდა, რომ ღვთისგან ნაკარნახევი გზა მხოლოდ სწორ ბილიკზე გაგიყვანს.

„მიყვარს პოეზია და მაქვს ტექსტის ადვილად დამახსოვრების უნარი. მითხრეს, „ვეფხისტყაოსანს“ თუ ვისწავლიდი, მექენებოდა რაღაც პრივილეგიები. ძალიან ცუდი პერიოდი დაემთხვა ჩემს სტუდენტობას — 1989-1990-იან წლებში ვსწავლობდი, სოფელ ველისციხეში კი, სადაც გავიზარდე, არ მომეცა ჩემი შესაძლებლობების ფართოდ წარმოჩენის საშუალება. ძალიან დასანანი ჩემთვის, რომ ვერც შარშან და ვერც წელს ვერ მივიღე მონაწილეობა „ვეფხისტყაოსანის“ კითხვის ღონისძიებებში,“ — ამბობს სინანულით ქალბატონი მანანა ნესუაშვილი, რომელსაც დიდი სურვილი აქვს — კარგად გაიცნონ, როგორც ვეფხისტყაოსანის ზეპირად მცოდნე. მას თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი არ დაუმთავრებია. 1993 წლიდან სწავლობდა თბილისის პედაგოგიური სიბრძნის აკადემიაში, ხოლო შემდეგ რობაქიძის უნივერსიტეტში. მიუხედავად ამისა, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი მისთვის ის ადგილია, რომელიც ანდამატივით იზიდავს ნიჭიერ ადამიანებს საკუთარი თავის რეალიზებისთვის. ამიტომ მიაკითხა მან დღესაც თსუ-ს და მოკრძალებულად ითხოვა — მომავალში მაინც ჩართონ ვეფხისტყაოსანის კითხვის პროცესში. სკოლაში პედაგოგად მუშაობისას თავის მოსწავ-

ლებთან ერთად აწყობდა „ვეფხისტყაოსანის“ კითხვის საღამოებს, ბავშვებს თემებს აძლევდა დასამუშავებლად და შოთას სიბრძნის საზიარებლად. დიდი სურვილი აქვს გაიცნოს ის ადამიანები, რომლებმაც ეს პოემა ზეპირად იცინ — ასეთი კი სულ რამდენიმე ეგულება.

„ვთვლი, რომ „ვეფხისტყაოსანის“ სწავლა — ეს იყო ღვთის ნება, წყალობა და მადლი, რათა დღეს შემძლებოდა თქმა იმისა, რომ „ვეფხისტყაოსანი“ არის ნამაღი სულიერი ფერიცვალებისა, რასაც ჩვენი ქვეყნის ამაღლება და გაბრწყინება მოჰყვება.“ „ვეფხისტყაოსანი“ არის უფლის მიერ ბოძებული სასწაული, ჩვენი ერისთვის ღვთის რჩეულობის, მფარველობისა და კურთხეულობის ნიშანი. დარწმუნებული ვარ, ეს არის ჩვენი გადარჩენის ერთადერთი შანსი. დღესდღეობით ჩვენს საზოგადოებას, ისე, როგორც არასდროს, „ვეფხისტყაოსანის“ სიბრძნე სჭირდება. პირადად მე ამ პოემამ ძალიან ბევრი ტკივილი გადამატანინა. როდესაც რაღაც მქონდა გადასაწყვეტი, ბევრი პრობლემა ამომიხსნია „ვეფხისტყაოსანის“ სიბრძნედან გამომდინარე. ამიტომ მოვუწოდებ ყველას, თუ ზეპირად არ ისწავლიან, შეიყვარონ, ჩაუკვირდნენ, შეითვისონ ეს სიბრძნე! — ასეთი ადამიანი ცუდ გზაზე არასდროს ივლის და ცუდს არ გააკეთებს. „ვეფხისტყაოსანი“ არის გადებული ხიდი ადამიანსა და უფალს შორის“, — ასეთი დასკვნებით მიუყვება ცხოვრების გზას ქალბატონი მანანა ნესუაშვილი, რომელიც ესოდენ გახსნილია „ვეფხისტყაოსანში“ „ჩაკირული“ სიბრძნის სხვათათვის გაზიარებისთვის.

ყველაზე ორიგინალური სტუდენტები

ლავრელაშვილის ხელმძღვანელობით წარმატება მოიპოვა და პირველ ადგილზე გავიდა. გადაცემის წამყვანია ბატონი გოჩა ტყემელაშვილი. გადაცემაში „სტუდენტური დემოკრატია“ მონაწილეობას იღებდნენ თბილისის უმაღლესი სასწავლებლების სტუდენტები წინასწარი შერჩევით. უკვე ერთი წელია, რაც ეს გადაცემა ეთერში გადის და თავისი რეიტინგიც აქვს.

ნინო კაკულია

გადაცემის ფორმატი ასეთია: — გადაცემაში 4 უმაღლესი სასწავლებლიდან წარმოდგენილი გუნდები იღებენ მონაწილეობას. თითოეულ სასწავლებელს წარმოადგენს 10-კაციანი გუნდი, რომელსაც თავისი სპიკერი ჰყავს. სპიკერები სხდებიან გადაცემის წამყვანის გვერდით, გუნდების წევრები კი უკან. გადაცემაში მონაწილეობს ექსპერტი, რომელიც ეკონომიკის, პოლიტიკის თუ სხვა ნებისმიერი აქტუალური თემის გარშემო სტუდენტები კითხვებს უსვამენ. გადაცემის თემები სტუდენტებს წინასწარ მიეწოდებათ, ამდენად, მათ აქვთ შესაძლებლობა ერთი-

ორი კვირით ადრე ჩამოაყალიბონ საინტერესო კითხვები და მოემზადონ დისკუსიისთვის.

გუნდის გამარჯვება დამოკიდებულია იმაზე, თუ რამდენად მოახერხებს გუნდის კაპიტანი გუნდური მუშაობის ნახაღისებას, რათა გუნდიდან ყველამ მიიღოს მონაწილეობა გადაცემის მსვლელობისას: დასვას საინტერესო კითხვა და ექსპერტთან დისკუსიის დაწყების შემთხვევაში მზად ჰქონდეს კომპეტენტური პასუხები მოცემულ თემებთან დაკავშირებით. ამ მიმართულებით რომელი გუნდიც უკეთ წარმოაჩენს თავს და რომელიც მეტ ქულას დაიმსახურებს — ის არის გამარჯვებული.

სწორედ თავისი ორიგინალურობითა და შემოქმედებითი აქტიურობით მოიპოვა წარმატება თსუ-ის გუნდმა ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის, სდასუ-სა და ტექნიკური უნივერსიტეტის გუნდებთან შეჯიბრში. ჯგუფი შედგებოდა 10 წევრისგან თეონა ლავრელაშვილის მეთაურობით. მასში მონაწილეობდნენ თსუ-ის სოციალური და პოლიტიკურ მეცნიერებათა, ეკონომიკისა და ბიზნესის და ჰუმანიტარულ მეცნიერე-

ბათა ფაკულტეტების სტუდენტები, რომლებიც გასაუბრების გზით შეირჩნენ.

„სულ ჩაინერა 4 გადაცემა. თემატკა იყო ძალიან საინტერესო და აქტუალური: — ეხე-ბოდა პოლიტიკურ, სოციალურ-ეკონომიკურ საკითხებს, მაგალითად, როგორიკაა — რელიგია და პოლიტიკა, დემოკრატიაზაციის პროცესი, ომი და მშვიდობა, ალზრდის ისტორიულად გამართლებული მეთოდები და ასევე თემა: „ქალი და მეგობრობა“. ჩვენი გუნდი მხოლოდ კითხვებით როდი ეცადა თავის წარმოჩენას. დავდგით პატარა თეატრალური სცენაც, რომელიც წარმოდგენილ თემას ხსნიდა. ასევე, მე, როგორც სპიკერმა, ყველას მივეცი კითხვების დასმისა და დისკუსიაში ჩართვის შესაძლებლობა, რამაც გუნდის საბოლოო წარმატებაზე კარგად იმუშავა. ჩვენი გამოსვლებით კმაყოფილმა ყოფილხარ წამყვანის თაოსნობით პირველი ადგილი მოგვანიჭა“, — აღნიშნა თეონა ლავრელაშვილმა. მისი თქმით, როგორც გადაცემის წამყვანმა აღნიშნა, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტმა თავისი სახელი კიდევ ერთხელ გაამყარა თსუ-ის სტუდენტების ასეთი წარმატების მიღწევით.

ტელეკომპანია მზის ეთერში გასულ გადაცემაში „სტუდენტური დემოკრატია“ თსუ-ის სტუდენტთა ჯგუფმა თეონა

მსოფლიო ალიარეზული პროგრამისტი თსუ-დან

12 ივნისს დამთავრდა პროგრამირებაში გუგლის წლევანდელი პირადი პირველობის (Google Code Jam 2010) ნახევარფინალი, რომლის შედეგადაც უნდა შერჩეულიყო 25 ფინალისტი. ამ ნახევარფინალში ასპარეზობის უფლება მოიპოვა მსოფლიოს 500-მა საუკეთესო პროგრამისტმა, მათ შორის იყო საქართველოს 5 წარმომადგენელი. ასპარეზობის შედეგად ფინალში გავიდა თსუ-ის კურსდამთავრებული ნიკოლოზ ჯიმშელიძე.

ნიმუ კაკულია

ალსანიშნავია, რომ ნიკა უკვე ზედიზედ მეორედ გადის გუგლის პირადი პირველობის (ფაქტობრივად მსოფლიოს არაოფიციალური პირადი პირველობა) ფინალში.

გასულ წელს კომპანია Google-ის მიერ ორგანიზებულ პრესტიჟულ შეჯიბრებაზე Google Code Jam ქართველმა პროგრამისტმა ნიკა ჯიმშელიძემ მე-6 ადგილი დაიკავა. ეს არის ყველაზე დიდი წარმატება, რომლისთვისაც ოდესმე სამხრეთ კავკასიის წარმომადგენელს საერთაშორისო პროგრამისტულ ღონისძიებაში მიუღწევია. 20 ათასამდე დარეგისტრირებულ მონაწილეს შორის ქართველი პროგრამისტი ჯერ იმ 8289-ს შორის მოხვდა, რომელმაც პირველ ეტაპზე არანულოვანი შედეგი აჩვენა, ხოლო შემდეგ 25 ფინალისტს შორისაც გავიდა და საბოლოოდ მსოფლიოს ტოპ-ათეულში დაიკავა პოზიცია.

Google Code Jam, ანუ GCJ კომპანია Google-ის მიერ ორგანიზებული შეჯიბრება პროგრამისტებს შორის. იგი 2003 წლიდან ტარდება და შეჯიბრების მონაწილეებს შეზღუდულ დროში რამდენიმე ალგორითმული ამოცანის ამოხსნა მოეთხოვებათ. შეჯიბრება რამდენიმე ეტაპად ტარდება. შესარჩევი რაუნდები

ინტერნეტით იმართება, გამარჯვებულებს კი ინვევენ დასწრებულ ფინალურ ეტაპზე, რომელიც Google-ის ოფისებში მთელი მსოფლიოს მასშტაბით ტარდება. შეჯიბრში მონაწილეობა უფასოა ყველასთვის და ფინალისტიების მგზავრობას, სასტუმროს თუ სხვა ხარჯებს მთლიანად კომპანია იღებს საკუთარ თავზე.

„პირველად მონაწილეობა Google Code Jam Europe 2006-ში მივიღე, რომელიც მხოლოდ ევროპულ პროგრამისტებს შორის გაიმართა. ამის შემდეგ რამდენიმე თვეში Google Code Jam-2006 მთელი მსოფლიოს მასშტაბით ჩატარდა. ორივე შეჯიბრებაში ბოლო შესარჩევი ინტერნეტ-რაუნდში მცირე შეცდომა დაუშვი, რის გამოც ფინალის მიღმა აღმოვჩნდი. 2007 წელს GCJ არ ჩატარებულა, 2008 წლიდან კი იგი უკვე განსხვავებული ფორმატით იმართება. GCJ 2008-ზე წარმატებით დავძლიე შესარჩევი რაუნდები და კიდევ ერთ ქართველ მონაწილესთან – ელდარ ბოგდანოვთან ერთად Google-ის ციურიხის ოფისში, ევროპის რეგიონის ფინალში მონაწილეობის მისაღებად გავემგზავრე. ევროპიდან და სხვა კონტინენტებიდან მსოფლიოს ფინალში 100 მონაწილე გამოდიოდა, თუმცა ჩვენ ვეღარ მოვახერხეთ მათ რიცხვში მოხვედრა“, —

აცხადებს ჩვენთან საუბარში ახალგაზრდა პროგრამისტი.

წელს ფინალური ასპარეზობა გაიმართება 30 ივნისს გუგლის დუბლინის ოფისში, რომელშიც მონაწილეობას მიიღებს ნიკა ჯიმშელიძე, მას პირველ ხუთეულში მოხვედრის იმედი აქვს.

ნიკა ჯიმშელიძე თსუ-ის ზუსტ და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტი კომპიუტერული მეცნიერების სპეციალობით შარშან დაამთავრა. როგორც თსუ-ის კურსდამთავრებული, ასპარეზობაში მის მონაწილეობას თსუ-ის ყველა გულშემატიკარი აქტიურად ადევნებს თვალს.

ბრინჯაოს მედალოსანი ნორჩი ქიმიკოსები

მეცნიერებისადმი ინტერესის გაღვივების მიზნით თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი განსაკუთრებულ ყურადღებას იჩენს საჯარო სკოლის მოსწავლეთა მიმართ. უკვე რამდენიმე წელია ფუნქციონირებს „საბავშვო უნივერსიტეტი“, რომლის ფარგლებშიც ცნობილი მეცნიერები და პროფესორ-მასწავლებლები მოსწავლეებს თანამედროვე მეცნიერების მიღწევებსა და სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობის სპეციფიკას აცნობენ.

მაია ტორაძე

ამავე მიზანს ემსახურება თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში არსებული „ნორჩ ქიმიკოსთა სკოლა“, რომელიც ჯერ კიდევ გასული საუკუნის 70-იანი წლებიდან უწყობდა ხელს ქიმიისადმი სკოლის მოსწავლეთა ინტერესების გაღვივებას. უნივერსიტეტის თანამშრომლობა საჯარო სკოლებთან დღესაც წარმატებით გრძელდება, რისი დასტურიცაა სულ ცოტა ხნის წინ მომხდარი სასიხარულო ფაქტი: დემირელის სახელობის კერძო კოლეჯის XI კლასის მოსწავლეებმა ანა გურუშვიდმა და გვანცა გათენაძემ, რომლებიც აქტიურად თანამშრომლობენ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის „ნორჩ ქიმიკოსთა სკოლასთან“, თურქეთში გამართულ გარემოს დაცვის პროექტების მე-18 საერთაშორისო ოლიმპიადაზე (INEPO – International Environmental Project Olympiad), სადაც 44 ქვეყნის 124 წარმომადგენელი მონაწილეობდა, ბრინჯაოს მედალები მოიპოვეს.

მათ მიერ ოლიმპიადაზე წარდგენილი თემის სათაური იყო „ანტიბიოკოროზიული დამცავი საფრები და კონსერვანტები ახალი კარბოფუნქციური ოლიგოსილოქსანებისა და ბიოლოგიურად აქტიური ნაერთების ბაზაზე“. თემის დამუშავებაში და სათანადო ექსპერიმენტების ჩატარებაში მოსწავლეებს დახმარება გაუწიეს თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორმა ნოდარ ლეკიშვილმა, ზუსტ და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტის ზოგადი, არაორგანული და მეტალოორგანული ქიმიის ქვემომართულების ლაბორანტმა, ქიმიის დოქტორმა ხათუნა ბარბაქაძემ და დემირელის კოლეჯის ქიმიის მასწავლებელმა, უნივერსიტეტის მაგისტრანტურის კურსდამთავრებულმა მუსტაფა ოზდემმა.

საკონკურსოდ წარდგენილი თემა თანამედროვე ქიმიის დიდ ყურადღებას იმსახურებს, რადგან, როგორც ბატონმა ნოდარ ლეკიშვილმა ჩვენთან საუბარში აღნიშნა, ანტიბიოკოროზიული დამცავი საფრები მეტად საჭირო და მნიშვნელოვანი მიგნებაა. მისი თქმით, დღეისთვის არსებობს 360-ზე მეტი მიკროორგანიზმი, რომელიც სხვადასხვა მასალას ანადგურებს და გარემოსა და ადამიანზე უარყოფითად მოქმედებს. ეს მიკროორგანიზმები, ასევე, გამანადგურებლად მო-

ქმედებს კულტურული მემკვიდრეობის ნიმუშებზე და ნაკეთობებზე. „ჩვენ შევიმუშავეთ ისეთი მასალები, რომლებიც აგრესიული მიკროორგანიზმების გარემოში მდგრადები არიან. ისინი გამოიყენებიან დამცავი საფრების სახით და ნაკეთობის ზედაპირზე მიკროორგანიზმებს ანადგურებენ, ამასთან შემუშავებული ბიოაქტიური ნივთიერებები ადამიანებსაც იცავენ მკვლელობისაგან. უკანასკნელ წლებში ამ პრობლემამ რამდენიმე საერთაშორისო სიმპოზიუმზეც მიიქცია ყურადღება და დღეისთვის ამერიკელ მეცნიერებთან ერთად მზადდება დიდი ერთობლივი პროექტი. ჩვენ იქ გვყავს კოლაბორატორი – პროფესორი ვიტოლდ ბროსტოუ, რომელიც დაინტერესდა აღნიშნული საკითხით და უახლოეს მომავალში სერიოზულ მუშაობას დაიწყებს მასთან ერთად“, — განაცხადა ნოდარ ლეკიშვილმა.

ანა გურუშვიდმა და გვანცა გათენაძემ პროექტზე მუშაობისას, უნივერსიტეტის პროფესორ-მასწავლებელთა დახმარებით, ბიოაქტიურ კომპონენტად შეარჩიეს ადამან-

ტან-1-კარბონმჟავას ჰიდრაზიდის, აცეტონის 1-ადამანტიოლ ჰიდრაზონის და ზოგიერთი ძმეტალის მარილების ბაზაზე დასინთეზებული ახალი კოორდინაციული ნაერთები, შეისწავლეს მიღებული კომპლექსნაერთების ბაქტერიციდული და ფუნგიციდური აქტიურობა. ნაშრომში ნაჩვენებია, რომ მიღებულ კომპლექს-ნაერთებს გააჩნიათ სელექტიური ბაქტერიციდული თვისებები და სხვადასხვა აქტიურობით თრგუნავენ საკვლევი კულტურების ზრდასა და განვითარებას.

მიღებული ნაერთების გამოყენებით შეიმუშავეს ახალი, ეფექტური ანტიბიოკოროზიული დამცავი საფრები და კონსერვანტები. აღნიშნული კომპოზიციები ხელმისაწვდომია, რადგან მათი მოზადება არ საჭიროებს რთულ ტექნიკურ აღჭურვილობას და თავისი ტექნოლოგიური და ფიზიკურ-მექანიკური პარამეტრებით მიზნობრივი დამცავი საფრების ანალოგიური ტიპის კომპოზიციებს შეესაბამება.

ნაშრომი იმდენად საინტერესო აღმოჩნდა, რომ მოსწავლეებმა ჯერ ბათუმში გამართულ ნორჩ მეცნიერთა და გამომგონებელთა VI რესპუბლიკურ ოლიმპიადაზე მოიპოვეს მეორე ადგილი, შემდეგ კი სპეციალური მიწვევით მონაწილეობა მიიღეს თურქეთის საერთაშორისო ოლიმპიადაზე, სადაც მსოფლიოს 44 ქვეყანას შორის III ადგილი და ბრინჯაოს მედალები დაიმსახურეს.

„თბილისიდან ნავიღეთ დიდი პოსტერი და

ბუკლეტები, როგორც ეს ოლიმპიადის მოთხოვნაში ეწერა, ჩვენი ნაშრომი დაწვრილებით შეისწავლა მკაცრმა და კომპეტენტურმა ჟიურიმ, რომელიც დაინტერესდა ექსპერიმენტში ჩვენი მონაწილეობით, პროექტის პრაქტიკული მნიშვნელობით და ვიზუალური მხარით, ჩვენი ცოდნით და საკითხის არსში წვდომით. ისინი გვისვამდნენ სხვადასხვა კითხვას, რაც ამ პროექტს და ნაშრომს შეეხებოდა. ისეთი სიმკაცრე იყო, რომ, როდესაც გამარჯვებულები გამოაცხადეს, ვერ დავიჯერეთ... მერე კი უდიდესი სიხარული განიცადეთ. ქიმიისადმი სიყვარული უნივერსიტეტმა გვასწავლა. მომავალი პროფესიის არჩევანზე ჯერ ვფიქრობთ, მაგრამ აქ მიღებულ ცოდნას არ დავკარგავთ“, — გვითხრეს გოგონებმა და განსაკუთრებული მადლიერების გრძნობით მოიხსენიეს უშუალო ხელმძღვანელი ხათუნა ბარბაქაძე, რომელმაც დიდი ენერჯია ჩადო ამ გამარჯვებაში, ბატონი ნოდარ ლეკიშვილი, რომელმაც გარდა იმისა, რომ მათ აქტიუალური და საინტერესო თემა შეურჩიათ, ფსიქოლოგიური დახმარებაც გაუწიათ ოლიმპიადაზე წასვლის წინ და მათი ქიმიის მასწავლებელი, მუსტაფა ოზდემი, რომელიც გოგონებს თურქეთში თან ახლდა. მიღწეული წარმატებით კმაყოფილი ჩანდა ბატონი ნოდარ ლეკიშვილი, რომელიც მიიჩნევს, რომ სკოლებთან ამგვარი თანამშრომლობა სასიკეთოდ წაადგება ნიჭიერი და მონდომებული ახალგაზრდების უნივერსიტეტში მოზიდვის საქმეს.

„ნორჩ ქიმიკოსთა სკოლაში სხვადასხვა სკოლის მოსწავლეები არიან გაერთიანებული. მათ შორისაა დემირელის სახელობის კერძო კოლეჯი, რომელზეც შეფომა ავიღეთ. ჩვენ მათთან ვთანამშრომლობთ და ვანარმოებთ ერთობლივ სამეცნიერო-კვლევით და სამეცნიერო-ტექნიკურ სამუშაოებს. მოსწავლეები ჩართული არიან კვლევით საქმიანობაში, რის საფუძველზეც ამზადებენ მოხსენებებს. ამ ჯგუფს ქალბატონი ხათუნა ბარბაქაძე ხელმძღვანელობდა. სწორედ მან მოახერხა მოსწავლეებისთვის სასიამოვნო სამუშაო გარემო შექმნა და ქიმა შეეყვარებინა. მათ შეითვისეს კვლევითი მუშაობის უნარ-ჩვევები და საბუნებისმეტყველო საგნების მიმართ ინტერესი გაუჩნდათ. ეს ჩვენი უნივერსიტეტის წარმატებაა და ერთგვარი რეკლამაც, რადგან ამგვარი თანამშრომლობის შედეგად მაღალი დონის მოსწავლეები მზადდებიან“, — განაცხადა პროფესორმა ნოდარ ლეკიშვილმა.

ანას და გვანცას მომავალი წინ აქვთ. ქიმაში მიღწეული წარმატება კი ვფიქრობთ, გარკვეულწილად, მათ პროფესიულ არჩევანსაც განაპირობებს.

ქართული საქმის სამსახურში

„სხვა ყველა გაცემული ისევე ხელახლად მოიხვეჭება და სიცოცხლის წარსული დღენი კი აღარაო“, - წერდა ილია და მიგვანიშნებდა, რომ წარსულიდან მხოლოდ ის დღე ითვლება სიცოცხლის დღედ, როცა კაცი რაიმე ღირებულს მატებს საკუთარ ხალხსა და ქვეყანას. ეს ბედნიერება კი სხვათაგან მხოლოდ ნიჭითა და გონიერებით, შრომითა და აზროვნებით გამოიწვევს ადამიანებს ერგებთ ხოლმე...

ბატონი ელგუჯა ხინთიბიძე სწორედ ამ ნიშნით გამორჩეულთა შორისაა. მისმა თავდაუზოგავმა შრომამ, ქვეყნის სიყვარულმა და მეცნიერებისადმი ერთგულებამ ბევრ ქართულ საქმეს მოჰყვინა მადლი, ბევრ საიდუმლოს ახადა ფარდა, ბევრი მტკვრნაყრილი ფოლიანტი გამოამზეურა და სხვადასხვა საცავში მიმალული ეროვნული სიმდიდრე თანამედროვე მკვლევარებისთვის ხელშესახები გახდა. ის დღეს საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი და სამართლიანად მიიჩნევა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის საამაყო სახედ.

მანია ტორაძე

პროფესორ ელგუჯა ხინთიბიძის მეცნიერული ინტერესების სფეროა რუსთველო-

ვობის მოგონებებით გამოწვეული სიამოვნება: „გურიამი დავიბადე და გავიზარდე. ვსწავლობდი ოზურგეთის სკოლაში, სადაც თავის დროზე ნიკო მარს უსწავლია... ნიჭიერი და

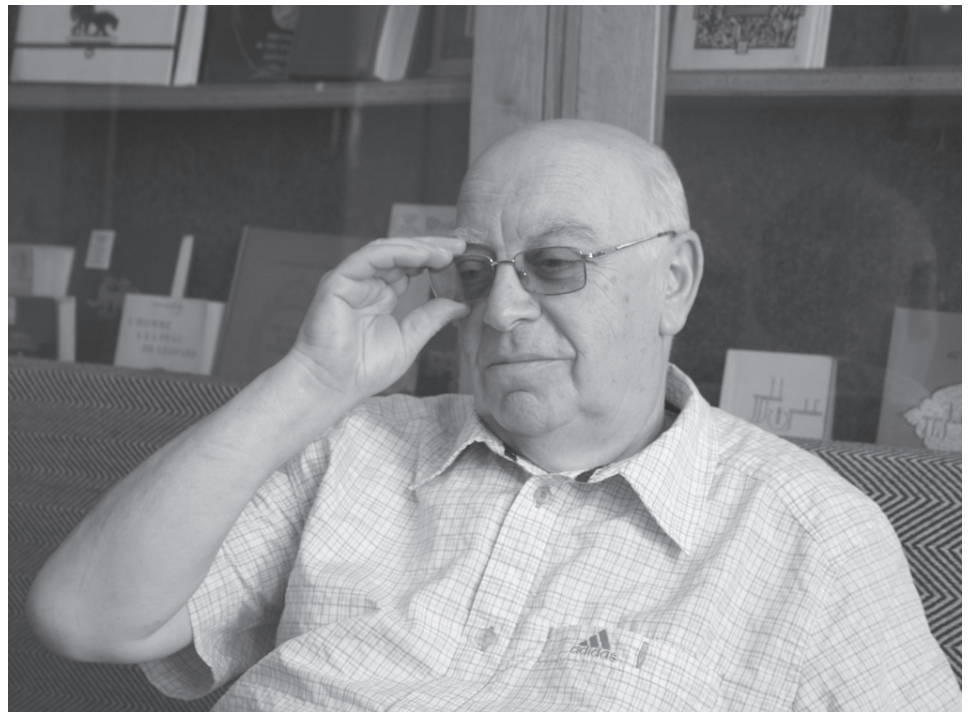
ლოგია, ქართულ-ბიზანტიური და ქართულ-ევროპული ლიტერატურული ურთიერთობები. იგი ხელმძღვანელობს თსუ-ის ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტს და მის მიერვე დაარსებულ ქართველოლოგიური სკოლის ცენტრს. არის უამრავი ნაშრომისა და მონოგრაფიის ავტორი. მათ შორის გამორჩეულია საქართველოსა და ევროპის სხვადასხვა ქვეყნებში გამოცემული ნაშრომები: „ბასილი კაპადოკიელის „სამოღვაწეო წიგნის“ ქართული რედაქციები“ (თბილისი, 1968); „მსოფლმხედველობითი პრობლემები „ვეფხისტყაოსანში““ (თბილისი, 1975); „ვარლამ და იოსაფის“ ქართულ და ბერძნულ რედაქციათა მიმართებისათვის“ (პარიზი, 1976 - ინგლისურ ენაზე); „ქართულ-ბიზანტიური ლიტერატურული ურთიერთობანი“ (თბილისი, ამსტერდამი - 1982, 1991, 1996 - ქართულ, რუსულ და ინგლისურ ენებზე); „შუასაუკუნეობრივი და რენესანსული „ვეფხისტყაოსანში““ (თბილისი, 1993); „ქართული ლიტერატურა ევროპულ მეცნიერებაში“ (ამსტერდამი 2001, თბილისი 2003 - ინგლისურ და ქართულ ენებზე); „XI საუკუნის ორი უცნობი ქართული ხელნაწერის ფრაგმენტები ბერძნულ კოდექსში“ (რომი, 1998 - ინგლისურად) „ვეფხისტყაოსანი“ შექსპირის ეპოქის ინგლისში“ (თბილისი, 2008 - ქართულ და ინგლისურ ენებზე); „ვეფხისტყაოსნის“ იდეურ-მსოფლმხედველობითი სამყარო“ (თბილისი, 2009).

დაკვირვებული თვალი ადვილად შენიშნავს, რომ დიდი მეცნიერისთვის არაფერს ნიშნავს ხმაურიანი დიდება, თუ ის ჭეშმარიტ აღმოჩენას არ უკავშირდება. ელგუჯა ხინთიბიძესთან საუბარში ხვდები, რომ მას ჩვენთვის გამოყოფილი დრო საკუთარ ნიგნებსა და მიგნებებზე ფიქრისთვის ერჩივნა დაეთმო, თუმცა დიდსულოვნად დაგვთანხმდა და საკუთარ თავზე მეტად იმ ადამიანებზე გვესაუბრა, რომლებიც მის გვერდით, მის მხარდამხარ შეჭიდებიან ქართულ საქმეს...

პირველი კითხვა ბავშვობას ეხება... და ხედავ, როგორ იცვლება მენს თვალწინ მკაცრი, მუდამ საქმიანი და სერიოზული მეცნიერის სახე და როგორ ისადგურებს მასში ბავშ-

ვობის მოგონებებით გამოწვეული სიამოვნება: „გურიამი დავიბადე და გავიზარდე. ვსწავლობდი ოზურგეთის სკოლაში, სადაც თავის დროზე ნიკო მარს უსწავლია... ნიჭიერი და ფაქტია, რომ ოჯახის ინტერესებმა და ფილოლოგიისაკენ სწრაფვამ გადაწონა და თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფილოლოგიის ფაკულტეტზე ჩავაბარე. აი, აქ დაიწყო ჩემი ცხოვრების ძალიან მნიშვნელოვანი პერიოდი — ცოდნასთან ერთად შევიძინე საუკეთესო მეგობრები. ჩემი კურსელი და საუკეთესო მეგობარი გახლდათ პროფესორი ალექსანდრე ალექსიძე, სამსუხაროდ, იგი ადრე გარდაიცვალა... ასევე ცნობილი მწერლები და საზოგადო მოღვაწეები: დავით წერეთელი, ბაჩანა ბრეგვაძე, ჯემალ ქარჩხაძე და სხვები. ასე რომ, სტუდენტობა ძალიან საინტერესო ადამიანების გვერდით გავატარე. აქტიური ცხოვრება მქონდა. თავიდანვე ჩავეხიტიე სამეცნიერო წრეებში და როცა პირველი შრომა დიდმა მეცნიერმა კორნელი კეკელიძემ წაიკითხა, თამამად დავიწყე სერიოზული მუშაობა. ვიყავი ფაკულტეტის სამეცნიერო საზოგადოების თავმჯდომარე, სადაც საინტერესო სამეცნიერო წრე შეიკრა — ჩვენ ერთად ვატარებდით რესპუბლიკურ და საკავშირო კონფერენციებს.

— თქვენი თაობა განებივრებული იყო

იმით, რომ ლექციებზე დიდი მეცნიერების მოსმენის საშუალება ჰქონდა. ვის გამო-არჩევდით თქვენი მასწავლებლებიდან?

— უნდა აღვნიშნო ბატონი კორნელი კეკელიძე, რომელიც ღრმად მოხუცებული იყო და ლექცია არ ნაუკითხავს, მაგრამ ჩემი სადღობოთი თემის ხელმძღვანელი გახლდათ და ხშირი კონტაქტი მქონდა მასთან.

დიდი ინტერესით ვესწრებდი პროფესორ გრიგოლ კიკნაძის სემინარებს, ბატონ ჯუმბერ ჭუმბურიძის ლექციებს. კარგად მახსენდება პროფესორი ტრიფონ რუხაძე, რომელსაც ძველი ქართული მიმართ საოცარი გაცაცება და გადამდები შემართება ჰქონდა და ჩვენც ბევრი რამ შეგვასწავლა. ფსადაუდებელი ცოდნა შეგვძინა ანტიკურ ფილოლოგიაში ბატონმა პანტელეიმონ ბერაძემ... სხვაც ბევრი იყო... მე კმაყოფილი ვარ, რომ სწორედ ამ ადამიანების გვერდით მომიხდა სწავლა და მუშაობა.

— ბატონო ელგუჯა, როგორ ფიქრობთ, მეცნიერება დღეს უფრო ნაყოფიერია თუ

ადრე მეტი აღმოჩენა და მიგნება იბეჭდებოდა?

— გააჩნია რა მიმართულებით ვისაუბრებთ. მას შემდეგ, რაც საბჭოთა კავშირი დაიშალა და საზღვრები გაიხსნა, ბევრი რამ ახალი აღმოჩნდა. მაგალითად, ძველ ქართულ ლიტერატურაში პირადად მე და ჩემმა გუნდმა ევროპულ სამყაროსთან მიმართებაში ბევრ სიახლეს მივაკვირეთ, რადგან საზღვარგარეთის ცენტრებში კვლევების გადატანის საშუალება მოგვეცა. ჩემი კვლევები იმიტომაც შეიცავს სიახლეს, რომ მათში სწორედ ევროპული კვლევებია გაერთიანებული. მაგალითად, 1999 წელს მივაგენი, რომ ლათინურ ენაზე უკვე XIII საუკუნეში არის თარგმნილი ქართული ორიგინალური ჰაგიოგრაფიული ნაწარმოების „გიორგი ათონელის ცხოვრების“ რამდენიმე თავი. ამ აღმოჩენის მნიშვნელობა რომ გავიგოთ, დავაკონკრეტებ, რომ ჩემი სტუდენტობის დროს ვსწავლობდით კორნელი კეკელიძის ნაშრომების მიხედვით, რომელშიც მითითებული იყო, რომ საქართველოს ძველად ლათინელებთან კულტურული ურთიერთობა უნდა ჰქონოდა, მაგრამ ამის დამადასტურებელი დოკუმენტები მაშინ არ ჩანდა. ჩემმა მიგნებამ მოგვცა ამის ფაქტობრივი დადასტურების საშუალება.

რამდენიმე წლის წინ ათონის მთაზე ყოფნამ მომცა საშუალება, იქ არსებულ ხელნაწერებში მიმეკვლია სრულიად ახალი ქართული კოლექციისთვის, რომელიც მანამდე არც ერთ აღწერილობაში არ იყო შეტანილი. ეს ბერძნულ კოლექციებში შესული ხელნაწერები ადგილობრივებმა მაჩვენეს და მათი რაობის გარკვევაში დახმარება მთხოვეს. მე შევისწავლე ისინი და აღმოჩნდა, რომ ეს იყო მნიშვნელოვანი ქართული კოლექცია.

ასევე შემთხვევით აღმოვაჩინე ბრიტანეთის მუზეუმში XI საუკუნის ორი დაკარგული ქართული ხელნაწერის ფრაგმენტი. ერთხელ ლონდონში მოხსენების წაკითხვის შემდეგ, ბრიტანეთის მუზეუმის ბერძნულ ხელნაწერთა მცველმა მთხოვა, გადამეხედა ერთ

ბერძნულ ხელნაწერში მოთავსებული მათთვის გაუგებარი ხელით დაწერილი ფურცლებისთვის. იქ აღმოჩნდა რამდენიმე ქართული ხელნაწერი ფურცელი, რომლებიც შევისწავლე და დავადვინე, რომ ერთი ფურცელი იყო გიორგი ათონელის ავტოგრაფი.

უკანასკნელი ორი წელია ძალიან გახმაურდა ჩემი ახალი აღმოჩენა, რომელიც უკვე დაბეჭდილია წიგნად. ეს გახლავთ მიგნება, რომ „ვეფხისტყაოსანი“ XVII საუკუნის დასაწყისში გამოყენებულია შექსპირის თეატრში, მისივე სიცოცხლეში.

ამგვარი სიახლეების მიგნების და გამოჩენების საშუალება ევროპულ ცენტრებში მუშაობამ, ქართული სამყაროს საერთაშორისო დონეზე გატანამ და საერთაშორისო დონეზე კონტაქტების დამყარებამ მოგვცა.

მეორე მხრივ, ახალ სფეროებზე აქცენტების გადატანამ, ტრადიციული მეცნიერული მიმართულებით მუშაობის შეფერხება გამ-

ქართული საქმის სამსახურში

მე-4 გვერდიდან

ოიწვია — დღეს ხდება ამ სახელების ათვისება და ახალი კვლევების ამ მიმართულებით წარმართვა.

— ცხადია, როცა ამგვარ სიღრმეებს წვდებით, სტუდენტისადმი მოთხოვნელობაც მეტი გექნებათ. მკაცრი ლექტორი ხართ?

— ჩემი აზრით, არ ვარ მკაცრი. მაგრამ პრინციპული და შეუვალი ვარ, როცა საქმე მეცნიერებას ეხება. მაგალითად, ახლაც მიდევს მაგიდაზე ერთი დისერტაცია, რომელსაც მსვლელობას არ ვაძლევ, რადგან მიმაჩნია, რომ ავტორმა მეტი უნდა იმუშაოს.

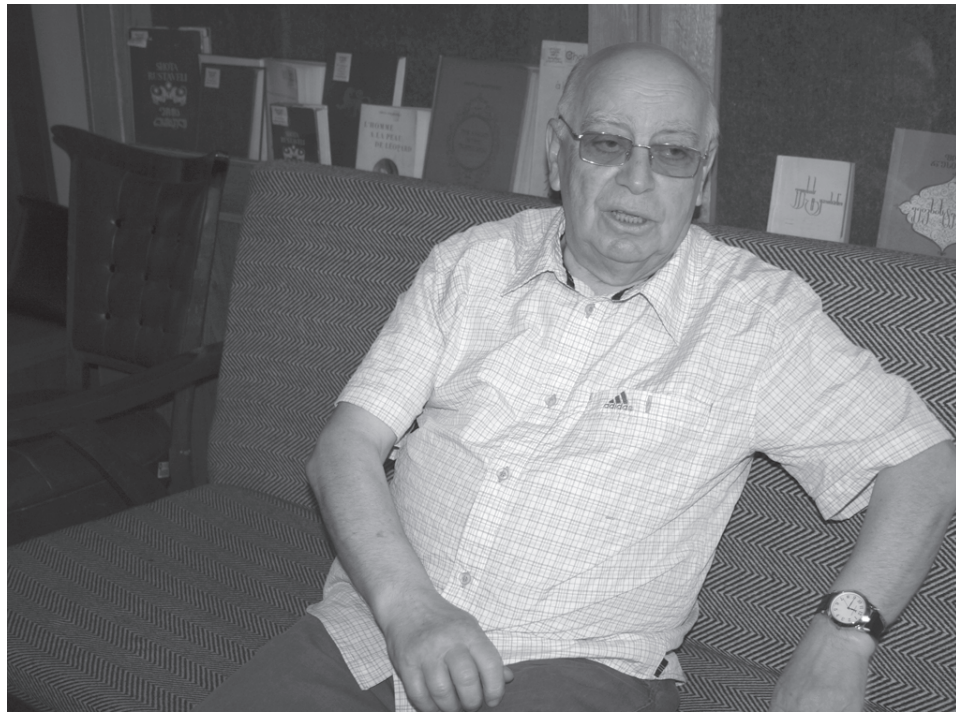
ჩვენს საქმეს სისტემატური და შეუწყობელი მუშაობა უყვარს. როცა სტუდენტს ნიჭიერებას ვაჩვენებ, თანახმა ვარ, რომ ყველა შემთხვევაში ვუხელმძღვანელო, მაგრამ თუ მას ასეთი მუშაობა უჭირს, ჩემთან ვერ ჩერდება და მიდის, რადგან ხვდება, რომ აქ მისი ადგილი არაა.

ახლა ჩვენ ვიმყოფებით ქართველოლოგიური სკოლის ცენტრში, რომელიც 1992 წელს დაფუძნდა. აქ პატარა ოჯახი და საქმეში ლაღობა წარმოუდგენელია. მაგალითისთვის, თურა ტიტანურ პრომას ეწვევა ეს პატარა ცენტრი, გეტყვით, რომ 1993 წლიდან აქ იბეჭდება საერთაშორისო სამეცნიერო ჟურნალი ქართულად და ინგლისურად. მის თარგმანში გვცხადებენ ინგლისური ენის ჩინებულად მცოდნე ბატონი არიანე ჭანტურია. ამ ჟურნალის ბევრი ნომერი ოქსფორდის ბიბლიოთეკაში ინახება და თავად არიანე დაინტერესებულნი, ყველა ნომერი პქონდით. დღეისათვის ვცდილობთ ამ ჟურნალის ელექტრონული ვერსია გავეყვითოთ, რომ ქართული კულტურით და მეცნიერებით დაინტერესებული ფართო წრისათვის ხელმისაწვდომი იყოს.

ასევე, აქ მზადდება და იბეჭდება ჩემი ნიგნებიც. ეს პატარა კოლექტივი თავდაუზოგავად შრომობს. აქ ზარმაცია ადამიანის ადგილი არ არის.

— ბატონო ელგუჯა, თქვენზე ამბობენ, რომ გურული სიფიცე მხოლოდ კეთილი ბუნების დასამალავ გჭირდებათ...

— ვცდილობ მეტი სიკეთე ვაკეთო, თუმცა ეკონომიური საშუალება ამისთვის ნაკლებად გვაქვს. მე ჯერ კიდევ 1966 წელს დავეარსე ჰუმანიტარული სკოლა, რომლის შესახებ ინფორმაცია მაშინდელმა საკავშირო რადიომაც კი გადმოსცა. მაშინ სკოლიდან მომყავდა მოსწავლეები და აქ უნივერსიტეტში სრულიად უსასყიდლოდ ვასწავლიდით ზოგს ბერძნულს, ზოგს ლათინურს და ვესაუბრებოდი ქართველოლოგიურ პრობლემებზე. მართალია, ამ სკოლამ დიდხანს ვერ იარსება, მაგრამ იმ თაობიდან მძლავრი ნაკადი წამოვიდა უნივერსიტეტსა და ქართულ ფილოლოგიაში... მე რე შევქმენი ქართველოლოგიური სკოლის ცენტრი, რომელშიც უნიკალური პროექტები განხორციელდა. ამ ცენტრმა ახალგაზრდების, ჩემი სტუდენტების დასაქმების საშუალება მომცა. 1994-96 წლებში მე მქონდა ნატოს ორგა-

ნიზაციის საერთაშორისო გრანტი, რომლის ფარგლებშიც დავინციე ქართული ლიტერატურის შესწავლა ევროპაში. თანხა ცოტა იყო, მაგრამ იმ გაჭირვების წლებში მქონდა საშუალება, თანამშრომლებისთვის ცოტაოდენი სისტემატური დახმარება გამეწვია. სწორედ ამ გრანტის შედეგად გამოვიდა ამსტერდამში ნიგნი „ქართული ლიტერატურის შესწავლა ევროპაში“, რომელიც ამ ცენტრში მომზადდა და ისეთი გამოხმაურება მოჰყვა, რომ მისი რეზიუმე ახლაც დევს ნატოს ვებგვერდზე.

შემდეგ დავაარსე ქართველოლოგიური კვლევის ფონდი, რომელიც ყოველწლიურად ატარებს საერთაშორისო ქართველოლოგიურ სკოლას. ზაფხულობით აქ ჩამოდიან უცხოელები, ქართულს სწავლობენ, და საზღვარგარეთულ ქართველოლოგებთან ყალიბდებიან.

— თქვენი სტუდენტებიდან ვის გამოარჩევთ?

— საუბედუროდ, ჩვენს მოღვაწეობას ისეთი პოლიტიკურ-ეკონომიკური პერიოდი დაემთხვა, რომ ამ რთულ პროცესებში ბევრი ნიჭიერი სტუდენტი ჩაიკარგა. მიუხედავად ამისა, მნიშვნელოვანია რამდენიმე ჩემი სტუდენტის, ასპირანტისა და ჩვენი ლაბორატორიის თანამშრომლის წარმატება.

მინდა გამოვყო გაგა შურღია, ვენეციის უნივერსიტეტის პროფესორი, რომელიც წარმატებით მუშაობს და მოღვაწეობს იტალიაში. მას დიდი წვლილი შეაქვს ქართულ-იტალიურ კულტურულ და სამეცნიერო ურთიერთობებში.

რამდენიმე ხნის წინ გავგზავნე ჩემი ასპირანტი და თანამშრომელი თამარ პატარიძე ბელგიაში. ის ბელგიაში ლიუვენის თეოლოგიური უნივერსიტეტის კვლევითი ცენტრის მეცნიერ-მუშაკია და სირიულ-ქართულ ურთიერთობებზე წარმატებით მუშაობს.

ჩემი სტუდენტი, ასპირანტი და ჩემი ხელ-დაფრთხილებული გახლავთ ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის დეკანი დარეჯან თვალთვაძე. ასევე ლიტერატურის ინსტიტუტის დირექტორის მოადგილე მაკა ელბაქიძე. უთუოდ უნდა დავასახელო დღეს უკვე ცნობილი ახალგაზრდა მეცნიერი ქეთევან ბეზარაშვილი.

ქართველ სტუდენტთაგან კიდევ ბევრი შეიძლება დავასახელო, მაგრამ ამჯერად მინდა გამოვყო ქართველოლოგიური სკოლის სტუდენტი, იაპონელი იასუჰირო კოჯიმა, რომელიც ორჯერ გვეწვია და მისივე სპეციალური მოთხოვნით 2 წელი იმუშავა ჩემი ხელმძღვანელობით. მან არა მარტო ქართული, არამედ ქართველური ენები — მეგრული და ლაზურიც შეისწავლა, ხოლო კავკასიური ენებიდან — ჩეჩნურს დაეუფლა. იასუჰირომ გაიარა ქართული ლიტერატურისა და ისტორიის რამდენიმე ციკლი, თარგმნა და გამოაქვეყნა ქართული ნაწარმოებები, მაგალითად, ნოდარ დუმბაძის თხზულებები. იგი ჩვენი საერთაშორისო კონფერენციების სისტემატური მონაწილეა.

საერთაშორისო ქართველოლოგიურ სკოლაზე ბატონი ელგუჯა განსაკუთრებული გატაცებით საუბრობს. მის მიერ განეულ შრომაზე კი თავად ამ სკოლის მოსწავლეები კმაყოფილებით წერენ.

რასეულ ტრავენენ ჯონსი დიდი ბრიტანეთიდან აღნიშნავს: „საზაფხულო სკოლაში ყოფნა არაჩვეულებრივი გამოცდილებაა ჩემთვის: ყოველი დღე დატვირთულია, სწავლება სწრაფად მიიწვევს წინ, არასოდეს ვართ უქმად... სტუდენტებს, რომლებიც ამ კურსს გაივლიან, ფლობენ პრაქტიკულ ინფორმაციას ქართული ენის სტრუქტურის შესახებ. ამ

ცოდნის განმტკიცებას ისინი დამოუკიდებლად მუშაობის შედეგად შეძლებენ. ამერიიდან ქართულ ენასთან მუდმივი შეხება მექნება...“

იაპონელი იასუნი ტაკემურა სწავლების მეთოდით არის აღფრთოვანებული: „თავდაპირველად მეგონა, რომ ქართულ ენას ინდივიდუალურად გვასწავლიდნენ, მაგრამ მალე გაირკვა, რომ ქართველოლოგიის საზაფხულო სკოლაში პატარა სასწავლო ჯგუფები იქმნება, რომელთაც ენის ლექციები ერთად ეკითხებათ. ჩემთვის ძალზე საინტერესო იყო ჯგუფში სხვადასხვა ეროვნების წარმომადგენლებსა და განსხვავებული პროფესიის მქონე სტუდენტებთან ერთად სწავლა... ძალიან მიხარია, რომ ამ საინტერესო ქვეყანაში კიდევ ორი წელი უნდა გავატარო...“

ეს შთაბეჭდილებები, რომლებშიც უცხოელი სტუდენტები ქართული ლიტერატურით, საქართველოს ისტორიით და ქართველოლოგიური სკოლის მიერ მოწყობილი შედეგებითი ღონისძიებებით აღფრთოვანებას ვერ მალავენ, მთლიანად ბატონი ელგუჯას დამსახურებაა. მას მხარში უდგანან ცენტრის თანამშრომლები და, როგორც საუბარში გაირკვა, საკუთარი ოჯახის წევრებიც. არც გამკვირვებია ოჯახის ამ კონტექსტში ხსენება — ერთი ადამიანი ასეთ სიმამლევებს მარტო ვერ სწვდება და სადაც ოჯახი მისი წევრებზე თავგამოდებით ზრუნავს, წარმატებაც არ დააყოვნებს ხოლმე.

ბატონი ელგუჯა სამართლიანად ამაყობს მეუღლით და შვილებით. უფროსი ვაჟი — ზაზა ხინთიბიძე ცნობილი მეცნიერია და კლასიკურ ბერძნულთან ერთად რუსთველოლოგიათაცაა დაინტერესებული, უმცროსი — ირაკლი კი ცნობილი კარდიოლოგია და მამა მას განსაკუთრებით ემადლიერება იმ გულისხმიერებისთვის, რასაც მისი კოლეგების და ახლა უკვე საზაფხულო სკოლის სტუდენტების მიმართაც იჩენს. „საზაფხულო სკოლა რომ იწყება, აქ პატარა ოჯახი იქმნება: ვსწავლობთ და ვმშობობთ თავდაუზოგავად, თავისუფალ დროს კი ექსკურსიები და ქართული სუფრებიც მოჰყვება ხოლმე,“ — გვიამბობს ბატონი ელგუჯა და იღივება, აქ ნამდვილი ოჯახებიც შეგვიქმნია და უცხოელი სიძეებიც გვყავსო.

ერთ საგაზეთო წერილში ყველაფრის თქმა წარმოუდგენელია, თუმცა ერთი რამ მაინც უნდა აღინიშნოს — როცა დიდი ადამიანები დიდ საქმეს მშობლიური მიწისადმი სიყვარულსაც უთავსებენ, ეს უკვე მდიდარი შინაგანი სამყაროს მანიშნებელია. ჩემი ბოლო კითხვაც ერთგვარი „დაზვერვა“ იყო და საოცარი სიამოვნება ვიგრძენი, როცა პასუხად მივიღე, რომ ელგუჯა ხინთიბიძე — მეცნიერი, რომლისთვისაც მისი სიზვიადის გამო საღმის თქმაც კი გერიდება, ისეთივე რუდუნებით ეკიდება სოფელს და მიწას, როგორც ახალ მეცნიერულ აღმოჩენებს...

მისი სრული პორტრეტის დახატვას კიდევ ბევრი ასეთი წერილის დაწერა დასჭირდება... აქამდე განვლილი ცხოვრება კი ნამდვილად აძლევს უფლებას, იამაყოს — მის სიცოცხლეში არც ერთ დღეს ფუჭად არ ჩაუვლია!..

კიდევ ერთი ბრწყინვალეების ორდენი თსუ-ს

საქართველოს პრეზიდენტის ბრძანებით ბრწყინვალეების ორდენით თსუ-ის კიდევ ერთი პროფესორი, რისმაც გორდენიანი დაჯილდოვდა. ჯილდო რისმაც გორდენიანს საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრმა დიმიტრი შაშკინმა გადასცა, რომელიც ამ მისიის შესასრულებლად საგანგებოდ მოვიდა უკვე ტრადიციად ქცეულ თსუ კლასიკური ფილოლოგიის, ბიზანტინისტიკისა და ნეოგრეციისტიკის ინსტიტუტის დღესთან დაკავშირებულ საზეიმო სხდომაზე. მინისტრმა აღნიშნა, რომ ბატონ რისმაც ეს ჯილდო კიდევ უფრო მეტ პასუხისმგებლობას აკისრებს და რომ მას ჯერ პენსიაზე გასვლის ფიქრის უფლება არ აქვს, რადგან ჯერ კიდევ დიდი წვლილი უნდა შეიტანოს ქართული საგანმანათლებლო სისტემის რეფორმირებაში.

ინსტიტუტის დღე ყოველწლიურად იმართება და ის წელს პროფესორ გორდენიანის 70 წლის იუბილეს დაემთხვა, რამაც ღონისძიებას განსაკუთრებული ელფერი შესძინა. ყველასათვის მოულოდნელი პრეზიდენტის ჯილდოს გარდა უხვად იყო სხვა სიურპრიზებიც. რისმაც გორდენიანს იუბილე მიულოცა და ფულადი პრემია გადასცა თსუ-ის რექ-

ტორმა გიორგი ხუბუამ. რისმაც გორდენიანმა მილოცვები მიიღო მეცნიერებათა აკადემიისგან, სოხუმისა და ბათუმის უნივერსიტეტებისაგან, ექვთიმე თაყაიშვილის სახელობის საისტორიო საზოგადოებისაგან, რუსთაველის ფონდისაგან, უცხოელი კოლეგებისაგან, სხვა პროფესორებისა და მონაფეებისაგან.

თსუ კლასიკური ფილოლოგიის, ბიზანტინისტიკისა და ნეოგრეციისტიკის დღეზე საზოგადოებას ყოველწლიურად აცნობენ ინსტიტუტის მიერ მთელი წლის განმავლობაში განეულ მუშაობას. წელს ინსტიტუტმა 20-მდე ახალი გამოცემა და თანამშრომელთა აკადემიური და სამეცნიერო აქტივობების შთამბეჭდავი ჩამონათვალი წარმოადგინა. გამოცემებს შორის განსაკუთრებული აღნიშვნის ღირსია რუსთაველის ფონდის დაფინანსებით გამოცემული ენციკლოპედია „ანტიკური კავკასია“.

ღონისძიებაზე ტრადიციული ჯილდოები გადაეცა ინსტიტუტის წარჩინებულ სტუდენტებს. საბერძნეთში მოგზაურობით დაჯილდოვდნენ სკოლის ის მონაფეებიც, რომლებმაც წელს თავი გამოიჩინეს ძველი ბერძნული ენის შესწავლისას.

თსუ-ის იურიდიული ფაკულტეტის ანგარიში

28 მაისს ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტის დეკანმა ირაკლი ბურდულმა საერთაშორისო და არასამთავრობო ორგანიზაციებს წარუდგინა ანგარიში ფაკულტეტზე მიმდინარე პროცესებისა და ჩატარებული სამუშაოების შესახებ. მან ასევე განხორციელებული და მომავალში დაგეგმილი პროექტების შესახებაც ისაუბრა.

იურიდიული ფაკულტეტის მიერ ორი წლის განმავლობაში შესრულებულ სამუშაოს გაეცნენ ევროსაბჭოს, ევროკავშირის და პარტნიორი უცხოური დონორი ორგანიზაციების წარმომადგენლები, ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაციისა და კონსტიტუციის 42-ე მუხლის წევრები, თსუ-ის რექტორი, პროფესორი გიორგი ხუბუა და ადმინისტრაციის სხვა წარმომადგენლები.

ანგარიში შეეხებოდა სასწავლო პროცესისა და სასწავლო პროგრამების სფეროში დაწესებული სიახლეებს, ფინანსურ და ადმინისტრაციულ რეფორმებს, სამეცნიერო-კვლევით საქმიანობასა და ფაკულტეტის სასწავლო პროგრამების ინტერნაციონალიზაციას.

თამარ მარუაშვილი

„ამ ბოლო პერიოდში იურიდიულ ფაკულტეტზე მნიშვნელოვანი ცვლილებები განხორციელდა სასწავლო პროგრამების, თეორიული და პრაქტიკული სწავლების შერწყმის, სწავლების ხარისხის გაუმჯობესების თვალსაზრისით. ვფიქრობთ, ჩვენ უნდა ვიყოთ ინტეგრირებული რადაცაა განათლების სისტემასთან. ჩვენი აზროვნების სტილი და კულტურა უნდა იყოს თანამედროვე სტანდარტებზე ორიენტირებული... აუცილებელია საზოგადოებასთან მუდმივი კონტაქტი, რათა იგი ინფორმირებული იყოს უნივერსიტეტში მიმდინარე და განხორციელებული რეფორმების შესახებ. აზრთა გაზიარება დაგვეხმარება კიდევ უფრო წარმატებულად განვახორციელოთ ის მნიშვნელოვანი ნაბიჯები, რომელიც იურიდიულ ფაკულტეტს ყველაზე პრესტიჟულსა და წარმატებულს გახდის კავკასიის რეგიონში. ჩვენ გვინდა უფრო მაღალრეიტინგული იურიდიული ფაკულტეტი, უფრო ეფექტური იურიდიული განათლება, რისთვისაც აქტიურად უნდა გავაგრძელოთ ფაკულტეტზე ქართული და უცხოელი გამოჩენილი პროფესორების მოწვევა. იურიდიულ ფაკულტეტზე მართლაც გამოჩენილი სტუდენტობა ჰყავს, რომელიც ყველაფერ საუკეთესოს იმსახურებს!“ — განაცხადა თსუ-ის რექტორმა, პროფესორმა გიორგი ხუბუამ.

2005 წლიდან იურიდიული ფაკულტეტზე რეფორმები დაიწყო. კერძოდ, საქართველოს სასწავლო-საგანმანათლებლო სისტემის ბოლონის პროცესთან მიერთების შემდეგ ფაკულტეტი სამსაფეხურიან სწავლებაზე გადავიდა.

იურიდიული ფაკულტეტის დეკანმა ირაკლი ბურდულმა დაწვრილებით ისაუბრა, 2008 წლიდან მოყოლებული 2010 წლის გაზაფხულის სემესტრის ჩათვლით, ფაკულტეტზე მიმდინარე რეფორმების შედეგებსა და პერსპექტივებზე, აგრეთვე სამომავლო გეგმებსა და პროექტებს.

„იურიდიული განათლების განვითარება საქართველოში დიდად არის დამოკიდებული თსუ-ის იურიდიულ ფაკულტეტზე, რამდენადაც, ტრადიციულად, ეს ფაკულტეტი იყო გარანტი მაღალი დონის იურიდიული განათლებისა საქართველოში. თსუ-ის იურიდიული ფაკულტეტი სამხრეთ კავკასიაში ყველაზე ძველი ფაკულტეტი, რომელიც ცდილობს გააგრძელოს ის ტრადიცია, რომელიც ჩვენი დიდი იურისტებისა და მეცნიერების ძალისხმევით დამკვიდრდა და ჩამოყალიბდა. საქართველოს პოლიტიკური მდგომარეობიდან გამომდინარე, ფაკულტეტის საბჭომ გასულ სემესტრში მიიღო გადაწყვეტილება, რომლის საფუძველზეც სამართლის საბაკალავრო პროგრამის ფარგლებში ჩამოყალიბდა ახალი მიმართულება — საერთაშორისო სამართალი.

იურიდიული პროფესიის დაუფლებისა და პროფესიაში შესვლის ხელშეწყობის მიზნით, გასულ სემესტრში ფაკულტეტის საბჭომ მიიღო გადაწყვეტილება საბაკალავრო პროგრამის ფარგლებში რეპეტიტორიუმის დაწესების შესახებ. საქართველო გამოირჩევა სწრაფად განვითარებადი საკანონმდებლო ბაზით, შესაბამისად, რეპეტიტორიუმის სტრუქტურის საშუალებას მისცემს, მასალის გამოერებასთან ერთად, გაეცნოს იმ სიახლეებს, რაც საკანონმდებლო სფეროში განხორციელდა. რეპეტიტორიუმის დანიშნულებაა, აგრეთვე, საბაკალავრო პროგრამის სტუდენტის მაგისტრატურაში მისაღები გამოცდებისათვის მოამზადოს. რეპეტიტორიუმს ეთმობა საბაკალავრო პროგრამის მერვე სემესტრი.

„მაგისტრატურასთან დაკავშირებითაც გვაქვს სიახლეები: მოგესხენებათ, რომ სამაგისტრო პროგრამა უნდა იყოს აგებული თეორიული და პრაქტიკული კომპონენტების რაციონალურ სინთეზზე. პირველ სემესტრში მაგისტრანტი სწავლობს მხოლოდ თეორი-

ულ კურსს, მეორე სემესტრში ირჩევს იურიდიულ კლინიკებს, მესამე სემესტრი მთლიანად ეთმობა სასწავლო-სამეცნიერო, პრაქტიკული უნარ-ჩვევების გამომუშავებას, ხოლო მეოთხე სემესტრში ხდება სამაგისტრო ნაშრომის მომზადება.

სასწავლო პროგრამების ფარგლებში თანამედროვე სწავლების ახალი მეთოდები დაინერგა. ერთ-ერთ ყველაზე ეფექტურ მეთოდად პრაქტიკაზე და დასაქმებულ ორიენტირებულ სწავლება ითვლება. ამის გათვალისწინებით, უკანასკნელი ორი წლის მანძილზე სამაგისტრო პროგრამის ფარგლებში მნიშვნელოვანი აქცენტი კეთდებოდა იურიდიული კლინიკების, სტუდენტისთვის იურისტის პრაქტიკული უნარ-ჩვევების გამომუშავებაზე ორიენტირებული პროგრამის, მრავალფეროვანი არჩევანის შეთავაზებაზე. შედეგი სახეზეა: იურიდიული კლინიკების რიცხვი ოთხიდან ათამდე გაიზარდა. დღეს უკვე ვინარჩუნებთ იურიდიულ კლინიკებში სტუდენტთა რაციონალური განაწილების სისტემას, რომლის მიხედვითაც, თითოეულ იურიდიულ კლინიკაში სტუდენტთა მაქსიმალური რაოდენობა 8-10 სტუდენტს არ აღემატება, — განაცხადა თსუ-ის იურიდიული ფაკულტეტის დეკანმა ირაკლი ბურდულმა.

მან ასევე ისაუბრა საგამოცდო ცენტრის შექმნის დადებით მხარეებზე, რამაც აკადემიურ პერსონალს საშუალება მისცა ორიენტაცია სამეცნიერო კვლევებსა და სასწავლო პროცესის ეფექტური წარმართვისაკენ აეღო. დღეს იურიდიულ ფაკულტეტზე ყველა გამოცდა საგამოცდო ცენტრის ორგანიზებით ტარდება.

გასული წლის მანძილზე ფაკულტეტზე დიდი ყურადღება დაეთმო სასერტიფიკატო პროგრამებს და საზაფხულო სკოლებს. 2009 წლის გაზაფხულის სემესტრში ფაკულტეტმა აირჩია სამართლის ორი ყველაზე აქტიური სფერო: მედია და სატელეკომუნიკაციო სამართალი და საკორპორაციო და საბანკო სამართალი. აღნიშნულ სფეროებში სასერტიფიკატო პროგრამები პარტნიორების მხარდაჭერით დაინერგა. 2010 წლის საგაზაფხულო სემესტრში ეს ორივე სასერთიფიკატო პროგრამა იყო უფასო და პილოტირებული რეჟიმში განხორციელდა, თუმცა 2010 წლის შემდგომის სემესტრიდან ის ფასიანი გახდება სხვა უნივერსიტეტის სტუდენტებისთვის. სასერტიფიკატო პროგრამებში მონაწილეობის მიღება შეუძლიათ საბაკალავრო პროგრამის კურსდამთავრებულებს. თსუ-ის სტუდენტებისთვის კი ეს პროგრამა კვლავ უფასო იქნება.

მნიშვნელოვან სიახლეს წარმოადგენს ასევე ის, რომ 2010 წლის სექტემბრიდან ბათუმში გაიხსნება ბერლინის ჰუმბოლდტის უნივერსიტეტთან ერთობლივი საზაფხულო სკოლა სამხრეთ კავკასიის რეგიონისთვის. საზაფხულო სკოლაში შეისწავლიან ევროპულ სისტემის სამართალს.

იურიდიულ ფაკულტეტზე საფუძველი ჩაეყარა სადოქტორო პროგრამების ინტერნაციონალიზაციას. უცხოელი და ქართველი პროფესორების თანახმდღვეანობით სადოქტორო ნაშრომზე მუშაობა გადაუდებელ აუცილებლობას წარმოადგენს ახალგაზრდა მკვლევრებისთვის. იურიდიული ფაკულტეტის სამი ასისტენტ-პროფესორი ბერლინში და იენაში ჩამბმულია სისტემის სამართლის ერთობლივ სადოქტორო პროგრამაში, სადაც უცხოელი თანახმდღვეანების უდამხმეველობითა და კონსულტაციებით იკვლევენ სადოქტორო თემას.

დიდი ყურადღება ეთმობა ფაკულტეტზე სადოქტორო დისერტაციების დონეს. სადოქტორო პროგრამის არსებობის მანძილზე სულ 14 სადისერტაციო ნაშრომი იქნა დაცული.

კვლევითი საქმიანობის ნახალისების მიზნით, ფაკულტეტზე რამდენიმე კვლევითი სამეცნიერო ინსტიტუტი ჩამოყალიბდა, რამაც კვლევებს უფრო სისტემური ხასიათი შესძინა. კრიმინალისტიკისა და კრიმინოლოგიის სამეცნიერო ინსტიტუტის ვეგით ჩატარდა დიდი საკონფერენციო შეხვედრა, რომელიც არასრულწლოვანთა დანაშაულობის საკითხებს შეეხებოდა. 2004 წლიდან ასეთი დონის შეხვედრა ფაკულტეტზე, ფაქტობრივად, არ ჩატარებულა. შეხვედრას ესწრებოდნენ პირველი, მეორე, მესამე ინსტანციის სასამართლოების მოსამართლეები სისტემის სამართლის სფეროში.

ძველი ქართული სამართლის, რომანისტიკისა და სამართლის ისტორიის სამეცნიერო კვლევითი ინსტიტუტი მალე ფაკულტეტის ერთ-ერთი სიამავე გახდება.

2010 წლის თებერვალში თსუ-ის იურიდიულ ფაკულტეტზე დაფუძნდა დაფის გადანაცვების ალტერნატიული მეთოდების სამეცნიერო კვლევითი ინსტიტუტი, რომლის შექმნა განაპირობა დაფის გადანაცვების ალტერნატიული მეთოდების როლისა და გამოყენების ინტენსივობის მკვეთრმა ზრდამ, რამაც არბიტრაჟისა და მედიაციის მეცნიერულ კვლევას აქტუალობის ახალი ხარისხი შესძინა. უკვე ჩამოყალიბებულია პროექტი, რომელიც მალე უნივერსიტეტთან ერთობლივად იურიდიული ფაკულტეტის ბაზაზე მედიაციის სამართლის ცენტრის ჩამოყალიბებას ითვალისწინებს.

სამეცნიერო აქტიურობის ნახალისებას ფაკულტეტზე ხელს უწყობს სამეცნიერო ჟურნალების გამოცემა. სამეცნიერო ჟურნალები არის იურიდიული ფაკულტეტის პროფესორთა საკუთრივ ბარათები. ამ მხრივ ფაკულტეტის ადმინისტრაციამ ბევრი რამ გააკეთა.

ფაკულტეტზე დიდი ყურადღება ექცევა სასწავლო პროცესის ინტერნაციონალიზაციას. სტუდენტი თანამედროვე იურიდიულ მეცნიერებას ვერ ეზიარება, თუკი ის არ გაეცნობა თანამედროვე საერთაშორისო გამოცემათა სიახლეებს. ამის გათვალისწინებით, ფაკულტეტის ადმინისტრაცია ცდილობს — რაც შეიძლება მეტი უცხოელი მეცნიერის ლექცია მოასმენინოს სტუდენტებს.

იურიდიული ფაკულტეტის დეკანმა ყურადღება გაამახვილა ერთობლივ სამაგისტრო პროგრამებზეც:

„ჩვენ გვაქვს ერთობლივი სამაგისტრო პროგრამა კიოლნის უნივერსიტეტთან. ეს არის გერმანულენოვანი სამაგისტრო პროგრამა, რომელიც თავიდან ბოლომდე გერმანულ სტანდარტებზეა აგებული. ამ პროგრამის ფარგლებში თსუ-ში 14 სტუდენტი სწავლობს. ისინი სასწავლო პროგრამის დასრულების შემდეგ კიოლნის უნივერსიტეტის დიპლომს მიიღებენ.

2009 წლიდან თსუ-ში ხორციელდება ქალაქ შპაიერის (გერმანია) ადმინისტრაციულ მეცნიერებათა უნივერსიტეტთან ერთობლივი ინტერდისციპლინარული სამაგისტრო პროგრამა საჯარო მმართველობის სფეროში. თანამშრომლობა ხორციელდება თსუ-ის რექტორის, ბატონ გიორგი ხუბუასა და შპაიერის უნივერსიტეტის ყოფილი რექტორის, ბატონ კარლ-პეტერ ზომერმანის ინიციატივით. პროგრამა ემსახურება კვალიფიციურ საჯარო მოხელეთა აღზრდასა და შემდგომ გადამზადებას.

ასევე დიდ ყურადღებას ვუთმობთ საერთაშორისო ურთიერთობების განვითარებას სხვადასხვა უნივერსიტეტებთან. ერთობლივი სამაგისტრო პროგრამის დაწეს-

ვა იგეგმება მაასტრიხტის უნივერსიტეტთან. მაასტრიხტის უნივერსიტეტთან ერთობლივად 2011 წლიდან ლექციათა სრული კურსი იქნება შეთავაზებული ევროპის საკორპორაციო და ევროპის-მასწავლებელი სამართალში. 2011 წლიდან ასევე ვგეგმავთ ერთობლივი რეფერირებადი ელექტრონული ინგლისური ჟურნალის გამოცემას ტრანავს უნივერსიტეტთან (სლოვაკია). გარდა ამისა, შემოდგომის სემესტრში ტარტუს უნივერსიტეტიდან გვენევიან პროფესორები ლექციათა სრული კურსის ნასაკითხად სამართლის სხვადასხვა სფეროებში“, — განაცხადა იურიდიული ფაკულტეტის დეკანმა ირაკლი ბურდულმა. მან პარტნიორ ორგანიზაციებს: გერმანიის ტექნიკური თანამშრომლობის საზოგადოებას (GTZ), ამერიკის ადვოკატთა ასოციაცია კანონის უზენაესობის ინიციატივას (ABA Rule of Law Initiative) და აკადემიური მხარდაჭერის პროგრამას (AFP) იურიდიული ფაკულტეტის სახელით მადლობის სიგელელები გადასცა.

ირაკლი ბურდული თავის მოხსენებაში შეეხო აგრეთვე ფაკულტეტზე განხორციელებულ ადმინისტრაციულ რეფორმებსა და პროფესორ-მასწავლებელთა შრომითი ანაზღაურების საკითხებს. ამ რეფორმის საბოლოო მიზანი მდგომარეობს იმაში, რომ იურიდიული ფაკულტეტის სრული პროფესორის ხელფასი გაუტოვდეს საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლის ხელფასს, რომელიც 4100 ლარს შეადგენს.

ასევე აქტიურად მუშაობს ნიჭიერ სტუდენტთა ნახალისების ფონდი, რომელიც ყოველწლიურად 30-35 სტუდენტის საერთაშორისო აქტივობას აფინანსებს. ერთ-ერთ ძირითად პრიორიტეტს ამ მიმართულებით წარმოადგენს საერთაშორისო იმიტირებულ სასამართლო პროცესებში სტუდენტთა მონაწილეობის დაფინანსება. სტუდენტები წარმატებით მონაწილეობენ ამ პროცესებში და მაღალ შეფასებასაც იმსახურებენ.

ყოველწლიურად თსუ-ის ბიუჯეტიდან ფინანსდება მაგისტრანტ სტუდენტთა სწავლის საფასურის 10% და თუკი გამონახული იქნება კიდევ დამატებითი სახარები როგორც ფაკულტეტის ბიუჯეტიდან, ასევე უცხოური ორგანიზაციებიდან, მაშინ ეს პროცესული მაჩვენებელი კიდევ უფრო გაიზარდება.

აღსანიშნავია ისიც, რომ თსუ-ის იურიდიული ფაკულტეტს გაჩნია საქართველოში ყველაზე მდიდარი იურიდიული ლიტერატურა. მოხდა ელექტრონული კატალოგიზაცია მთელი იურიდიული ლიტერატურისა, რაც ფაკულტეტზე იწახება. 2010 წლიდან ამოქმედდა ბიბლიოთეკის ვებ-გვერდი.

ანგარიშის წარდგინების ბოლოს ფაკულტეტის დეკანმა ირაკლი ბურდულმა დიდი მადლობა გადაუხადა თსუ-ის ადმინისტრაციას, იურიდიული ფაკულტეტის პროფესორ-მასწავლებლებს, სტუდენტებს მხარდაჭერისა და თანადგომისათვის.

ფაკულტეტის პროფესორ-მასწავლებლებმა მაღალი შეფასება მისცეს ფაკულტეტის ადმინისტრაციის მიერ განხორციელებული სამუშაოსა და შემდგომი წარმატებები უსურვეს.

იურიდიულ ფაკულტეტზე სწავლების მეთოდების შესახებ საკუთარი პოზიცია დააფიქსირა კერძო სამართლის მიმართულების სრულმა პროფესორმა, ბატონმა ბესარიონ ზოიძემ, რომელმაც აღნიშნა: „ამ ცოცხალ ორგანიზმს აკლია ერთი რამ, ერთიანი ნორმატიული კონცეფცია იურიდიული განათლების შესახებ. ეს სახელმწიფოებრივ დონეზე უნდა გადაწყდეს. ვიდრე ერთიანი კონცეფცია არ ჩამოყალიბდება, მანამდე იურიდიული განათლების ერთიანობის მიღწევა უნივერსიტეტების დონეზე შეუძლებელი იქნება. უნდა გამოიცეს სასამართლოს რჩეული გადამწყვეტილებები უშუალოდ სტუდენტებისათვის, როგორც ეს არის გერმანიაში, სადაც გამოიცემა არა მარტო კონსტიტუციური სასამართლოს, არამედ ყველა სხვა სასამართლოების რჩეული გადამწყვეტილებები, რათა ამ გამოცდილების საფუძველზე გაიზარდონ მომავალი იურისტები.“

მეთოდოლოგიური კვლევების გაძლიერების აუცილებლობაზე ისაუბრა სისტემის სამართლის სრულმა პროფესორმა გურამ ნაჭყვიაძემ. მან ხაზი გაუსვა ფაკულტეტზე ფილოსოფიის, ფსიქოლოგიის სწავლების მიზანშეწონილობას, რომლის გარეშეც მაღალკვალიფიციური იურისტის გაზრდა შეუძლებელია.

იურიდიული ფაკულტეტის სტუდენტების სახელით ისაუბრა ამავე ფაკულტეტის სტუდენტმა, „ELSA-საქართველოს“ პრეზიდენტმა ირაკლი სამხარაძემ, რომელმაც იურიდიული ფაკულტეტის მიერ აღებული კურსი დადებითად შეაფასა.

ALUMNI

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში კურსდამთავრებულებთან ურთიერთობის დარეგულირებისა და მათთან კონტაქტების გაღრმავების მიზნით შეიქმნა კურსდამთავრებულებთან ურთიერთობის სამსახური, რომლის კოორდინატორადაც კონკურსის საფუძველზე მარიამ ქიქოძიანი შეირჩა.

მანია ტორაძე

აღნიშნული სამსახური ჩამოყალიბდა USAID-ის მიერ დაფინანსებული პროექტის ფარგლებში. პროექტი ითვალისწინებს კურსდამთავრებულებთან ურთიერთობის სტრატეგიის შემუშავებას, 2011-2012 წლის სამოქმედო გეგმის შედგენას, „საწყისი“ საჯარო ღონისძიების მოწყობას, უნივერსიტეტის საზოგადოებაში კურსდამთავრებულებთან ურთიერთობის სამსახურის პოპულარიზაციას და თსუ-ის კურსდამთავრებულთა ბაზის კონფიგურაციას.

ამავე პროექტით გათვალისწინებული იყო საქართველოში მუდმივად მცხოვრები ამერიკელი ექსპერტის შერჩევა, რომელიც უკვე არჩეულ კოორდინატორს, მარიამ ქიქოძის ოფისის ანყობაში დაეხმარებოდა. ამ კუთხით თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში უკვე მუშაობენ საქართველოში მცხოვრები მოხალისე კონსულტანტი, ქალბატონი ტრიშა ბერგმანი, რომელიც შეირჩა World Learning FORECAST-ის მიერ და საერთაშორისო ექსპერტი, ბულგარეთში ამერიკული უნივერსიტეტის ვიცე-პრეზიდენტი განვითარების მიმართულებით, პროფესორი უილიამ კირხე, რომელმაც თავისი პირველი ვიზიტის ფარგლებში აღნიშნულ საკითხებზე უნივერსიტეტში ტრენინგი უკვე ჩაატარა და კურსდამთავრებულებთან ურთიერთობისა და ფინანსების მოზიდვის საკითხებითა დაკავებული.

კონკრეტულად რა გეგმებს ისახავს უახლოეს მომავალში თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის კურსდამთავრებულებთან

ურთიერთობის სამსახური, ამ საკითხზე გვესაუბრება სამსახურის კოორდინატორი მარიამ ქიქოძიანი.

— კონკურსში მონაწილეობა თავისთავად გულსხმობდა, რომ გქონდა ამ სამსახურის განვითარებისა და ჩამოყალიბების შენეული გეგმა. როგორ ხედავ კურსდამთავრებულებთან ურთიერთობის განხორციელების პერსპექტივას, რა კონკრეტული გეგმები არსებობს ამისთვის?

— უნივერსიტეტის წარმართულ კურსდამთავრებულთა ისეთი ბაზა აქვს, რომ

საქართველოში მას კონკურსის ვერცერთი უმაღლესი სასწავლებელი ვერ უწევს. ყველა კურსდამთავრებულს აქვს უნივერსიტეტის განსაკუთრებული გრძნობა და ზუსტად ვიცი, რომ ურთიერთობის განხორციელება არ გაგვიჭირდება. ჩვენ გვინდა, მათ გაუფძლიეროთ უნივერსიტეტის სიყვარული და იმდენად მჭიდრო კონტაქტები დავამყაროთ მათთან, რომ მთელი ცხოვრება უნივერსიტეტულად იგრძნონ თავი.

კონკრეტულ გეგმებს რაც შეეხება — ჩვენ გვინდოდა პირველ ეტაპზე უნივერსიტეტის თანამშრომლებისთვის გაგვეცნო ამ სამსახურის ფუნქციები და აგვეხსნა, რის გაკეთებას ვაპირებთ. ამისთვის შედგა პროექტის პრეზენტაცია და ჩავატარეთ ტრენინგები. საკვარადოდ, სწორედ ეს ხალხი დაგვეხმარება მომავალში კურსდამთავრებულებთან ურთიერთობის საკითხების მოგვარებაში.

— რა სახის ურთიერთობა იგეგმება კურსდამთავრებულებთან?

— სწორედ ამის განსაზღვრაში გვეხმარება უცხოელი ექსპერტები. დაგეგმილია კურსდამთავრებულებთან ურთიერთობის განვითარებისთვის საჭირო პოტენციალის შეფასება, კურსდამთავრებულთა ქსელის განვითარებისთვის სათანადო ღონისძიებების გატარება და სისტემის ჩამოყალიბება. პროფესორი უილიამ კირხე გვეხმარება ფინანსების მოზიდვის საკითხების განსაზღვრასა და დაგეგმარებაში.

ჩვენ უნდა შევქმნათ ისეთი გარემო, რომ კურსდამთავრებულებს გაუჩნდეთ უნივერსიტეტთან თანამშრომლობის სურვილი — ეს იქნება საჩუქრის, ფულადი ან ინტელექტუალური დახმარების სახით, თუმცა მათთან ურთიერთობა არ იქნება ცალმხრივი — უნივერსიტეტიც შესთავაზებს თანამშრომლობას და დახმარებას. კონტაქტების დარეგულირების მიზნით, ჩვენ გვინდა, მთლიანად მოვიცვათ მათი კოორდინატორები და ჩავაბათილოთ ისინი საუნივერსიტეტო ცხოვრებაში, გვექონდეს გარკვეული კავშირები, ვუგზავნიდეთ ცნობის ფურცელს ან იგივე საუნივერსიტეტო გაზეთს, რომ საქმის კურსში იყვნენ — როგორ ვითარდება უნივერსიტეტი და რა პროექტები ხორციელდება სასწავლო პროცესში.

— ამჯერად რა ეტაპზეა პროექტის განხორციელების პროცესი?

— ამჯერად უცხოელი ექსპერტების დახმარებით ვმუშაობთ 2011-2012 წლის სამოქმედო გეგმის შედგენასა და კურსდამთავრებულთა საკონტაქტო ბაზის ფორმირებაზე, რასაც, დაახლოებით, ოქტომბრის თვეში მოყვება „საწყისი“ საჯარო ღონისძიების მოწყობა, რომელზეც მოვიწვევთ წარმატებულ კურსდამთავრებულებს. ეს იქნება გაცნობითი ხასიათის ღონისძიება, რომელიც შემდეგ უკვე კონკრეტულ ურთიერთობებს დაარეგულირებს.

— ითვალისწინებს თუ არა პროექტი უნივერსიტეტის დღევანდელი კურსდამთავრებულების დასაქმებას?

— არა, ეს პრიორიტეტი ჩვენ არ გვაქვს, თუმცა თუ ამის სურვილს გამოთქვამენ, ცხადია, სასიამოვნო იქნება.

როგორც მარიამ ქიქოძიანი აცხადებს, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის კურსდამთავრებულებთან ურთიერთობის სამსახური ამერიკული გამოცდილებით ხელმძღვანელობს. იგი იმედოვნებს, რომ უნივერსიტეტი, როგორც ბევრი სხვა მიმართულებით, ამ საქმეშიც ლიდერი იქნება არა მხოლოდ საქართველოში, არამედ მთლიანად რეგიონში.

პირველი ქართველი ასტრობიოლოგები NASA-ში

მიმდინარე წლის აპრილში აშშ-ის პიუსტონში გაიმართა საერთაშორისო ასტრობიოლოგიური სამეცნიერო კონფერენცია. კონფერენციის მუშაობაში მონაწილეობდნენ ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორი ნუგზარ ალექსიძე და დოქტორი მ. ტარასაშვილი. კონფერენციაზე წარდგენილი იყო მოხსენება „მარსის მიკრობიოლოგიური რემედიაცია პლანეტის მომავალი ტერაფორმირებისათვის“, რომელმაც დიდი მოწონება დაიმსახურა.

მოხსენებაში განხილული იყო მარსის გრუნტის მიკრობიოლოგიური რემედიაციის შედეგები, ნაჩვენები იყო საქართველოს ექსტრემალურ რეგიონებში მოპოვებული გოგირდის, რკინისა და სხვა ავტოტროფული მიკროორგანიზმების გამოყენებით მარსის გრუნტში მცირე ზომის ბიოორგანული ეკოსისტემების წარმოქმნა, საიდანაც გამოყოფილი და შესწავლილი იქნა მოქმედი მიკროორგანიზმები. ამ ცდებით დამტკიცდა, რომ მარსის გრუნტი არ არის ბაქტერიციდული და, პერსპექტივაში, შესაძლებელია მარსის გრუნტისა და ატმოსფეროს ეკოპოეზი ბიორემედიაციის გზით, რაც მარსზე ცოცხალი ორგანიზმების, კერძოდ, მიკროორგანიზმების და გენომოდიფიცირებულ მცენარეთა განსახლების საშუალებას მოგვცემს.

მას შემდეგ, რაც დადასტურდა ცოცხალი ორგანიზმების არსებობა მზის და ჟანგბადის გარეშე, ქართველ მეცნიერთა მიერ გამოითქვა მოსაზრება, რომ მარსზე არსებული ექსტრემალური პირობების გათვალისწინებით, ბიორემედიაციის პირველ ეტაპზე უპირატესად დასაშვებია ანაბიოზური უნარის მქონე ბიოორგანიზმების არსებობა, რომლებიც ადაპტირებული იქნებიან +27°C და -120°C ტემპერატურული რყევის მიმართ. კონფერენციაზე გამოთქმულმა ამ მოსაზრებამ ამერიკელი კოლეგების დიდი ინტერესი გამოიწვია და ამ მიმართულებით ქართველ მეცნიერებს თანამშრომლობა შესთავაზეს.

მიმდინარე ეტაპზე მიკრობიოლოგიის ლაბორატორიაში გენური ინჟინერიის მეთოდების გამოყენებით მიმდინარეობს მარსის პირობებისადმი ადაპტირებული ავტოტროფი მულტიციური შტამების გამოყვანა, რაც მარსის გრუნტის ბიორემედიაციის და მისი შემდგომი ტერაფორმირების საშუალებას იძლევა.

განსაკუთრებით სასარგებლო გამოდგა ქართველ ასტრობიოლოგთა შეხვედრები NASA-ს და ESA-ს თანამშრომლებთან. ისინი

შეხვედნენ NASA-ს ცენტრის ხელმძღვანელებს, ნობელის პრემიის ლაურეატ ასტრობიოლოგ კარლ პიტჩერს, ევროპის კოსმოსური სააგენტოს პროფესორს ნილს ჰოლმს. ასეთმა საქმიანმა შეხვედრებმა განსაზღვრა ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასტრობიოლოგიური ჯგუფის მომავალი კავშირები NASA-ს და ESA-ს სამეცნიერო ცენტრებთან და მათი თანამშრომლობის პერსპექტივები.

თსუ რექტორის, პროფესორ გიორგი ხუბუას დაინტერესებითა და ხელშეწყობით მომზადდა საუნივერსიტეტო სამაგისტრო პროგრამა ასტრობიოლოგიაში. როგორც ჩვენთან საუბარში პროფესორმა ნუგზარ ალექსიძემ განაცხადა, მაგისტრანტების მიღება ამ მიმართულებით უკვე გამოცხადდა. «ველით ახალგაზრდა ასტრობიოლოგების წარმოჩენას სამეცნიერო არენაზე. უნდა გავითვალისწინოთ, რომ NASA სამუშაოებს ატარებს ახალგაზრდა სპეციალისტებთან, ახალგაზრდა ასტრობიოლოგებისათვის იმართება კონფერენციები, სკოლები, მუშაობს სამაგისტრო პროექტები, დოქტორანტურა და ა.შ. უახლოეს დღეებში გამიზნულია ას-

ტრობიოლოგთა სემინარისა და სამეცნიერო კონფერენციის მოწვევა, სადაც დაფუძნდება საქართველოს ასტრობიოლოგიური ინსტიტუტი. ეს საშუალებას მოგვცემს გავხედეთ NASA-ს ასოცირებული წევრი, რის საფუძველზეც შესაძლებელია ამ ორგანიზაციასთან ოფიციალური საპროექტო თანამშრომლობის განხორციელება. ამ პროექტისადმი მხარდაჭერა ამერიკაშივე გამოითქვა». — განაცხადა მან.

არ შეიძლება არ აღინიშნოს, რომ საქართველოს ეროვნული სამეცნიერო ფონდისა და თსუ-ის მხარდაჭერით უნივერსიტეტში დამზადდა მარსის მოდელური ლაბორატორია. მარსზე არსებული ექსტრემალური ფაქტორების (რადიაცია, ტემპერატურა, ატმოს-

ფერო) დინამიკა დღისა და ღამის განმავლობაში დამუშავდა მათემატიკურად, რაც მარსის კამერაში დისტანციური მართვითაა რეალიზებული. შეიქმნა ასტრობიოლოგიური კვლევებისადმი ადაპტირებული თანამედროვე დონის მიკრობიოლოგიური და ბიოქიმიური ლაბორატორიები, სადაც წარმატებით მუშაობენ საპროექტო ჯგუფის წევრი მიკრობიოლოგები და მაგისტრები.

პროფესორ ნუგზარ ალექსიძის თქმით, უახლოეს მომავალში ახალგაზრდებიც ჩაერთვებიან პლანეტა მარსის ათვისების პროექტის კვლევებში, რითაც შესაძლებელი გახდება კოსმოსურ მეცნიერებათა აღორძინება და მისი ახალი მიმართულების - ასტრობიოლოგიის განვითარება.

„ისტორიკოსთა კლუბის“ სამეცნიერო კონფერენცია

ნათო მამლაძე

დაახლოებით ერთი თვეა, რაც თსუ-ში „ისტორიკოსთა კლუბი“ ჩამოყალიბდა. კლუბი სტუდენტური თვითმმართველობის ორგანიზებით შეიქმნა. მასში ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის ისტორიის მიმართულების სტუდენტებია განწევრიანებული.

9 ივნისს „ისტორიკოსთა კლუბის“ წევრებმა პირველი სამეცნიერო კონფერენცია გამართეს თემაზე: „საქართველოს პირველი რესპუბლიკა“, რომელშიც ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის თითხმეტმა ახალგაზრდამ მიიღო მონაწილეობა. საკუთარი ნაშრომები პირველი, მეორე და მესამე კურსის სტუდენტებმა და მაგისტრანტებმა წარადგინეს. კონფერენციაზე 1918-1921 წლებში საქართველოში არსებული პოლიტიკური გარემო განიხილეს. სტუდენტების პრეზენტაციები ამ პერიოდში ქვეყანაში არსებულ პოლიტიკურ ვითარებას, საერთაშორისო კავშირებს და ევროპის ქვეყნებთან ურთიერთობებს, ქართული ეკლესიის როლს შეეხებოდა. პირველი ქართული უნივერსიტეტის დაარსებასთან მიმართებაში მიმოიხილეს 1918-1921 წლების ქართული პრესაც. კონფერენციაზე სულ 15 ნაშრომი იყო წარმოდგენილი, მათ შორის: საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის არმიის შეიარაღება რუსეთ-საქართველოს 1921 წლის ომის პერიოდში (ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი, მაგისტრატურა, კურსი I, დავით სილაქაძე), 1921 წლის ქართული პოლიტიკური ემიგრაცია — მიზეზები, შედეგები, ისტორიული შეფასებები (ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი, მაგისტრატურა, პირველი კურსი, მარგო კუბლაშვილი), განათლების რეფორმა საქართველოში

1918-1921 წლებში (ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი, მაგისტრატურა, კურსი I, შორენა ხარაიშვილი), საქართველო-გერმანიის ურთიერთობები 1918-1921 წლებში (ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი, კურსი III, ლიკა ბურჭულაძე), ქართული პრესა უნივერსიტეტის დაარსების შესახებ (ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი, კურსი მესამე, თინათინ ჯანგიძე).

სტუდენტური სამეცნიერო კონფერენციის მუშაობის პროცესში აქტიურად იყო ჩართული თსუ-ის პროფესორი ბონდო კუპატაძე, რომელიც სტუდენტების მუშაობის პროცესს ხელმძღვანელობდა.

„კონფერენცია 1918-1921 წლებში არსებულ საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის ისტორიას ეხება. ნიშანდობლივია, რომ მას შემდეგ 90 წელი გავიდა და ჩვენი კონფერენციაც სწორედ ამ კონტექსტში ტარდება. სტუდენტებმა მოხსენებები პოლიტიკურ, კულტურულ და განათლების სფეროების შესახებ წარმოადგინეს. ერთ-ერთი ნაშრომი თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტსაც ეხება. საყურადღებოა, რომ ჩვენ ასეთ ვითარებაში პირველ ქართულ დემოკრატიულ რესპუბლიკას ვიხსენებთ. ეს მნიშვნელოვანი სამწლიანი ეპიზოდია საქართველოს ისტორიაში“, — განაცხადა ბონდო კუპატაძემ.

სამეცნიერო კონფერენციის „საქართველოს პირველი რესპუბლიკა“ მონაწილეებს სპეციალური სივრცეები და სამახსოვრო სუვენირები გადაეცათ.

„ჩვენთვის სასიხარულოა, რომ როგორც ბაკალავრიატის, ასევე, მაგისტრატურის ბევრი სტუდენტი დაინტერესდა, მუშაობის პროცესში პროფესორ-მასწავლებლებიც ჩაერთვნენ. ვფიქრობ, საინტერესო კონფერენცია გამოვიდა, რადგან მონაწილეებმა საკმაოდ საყურადღებო მოხსენებები წარმოადგინეს. აღსანიშნავია, რომ მათ თავად მოიფიქრეს — თუ რა შინაარსის თემები უნდა წარმოედგინათ კონფერენციაზე“, — გვითხრა „ისტორიკოსთა კლუბის“ წარმომადგენელმა ელენე გელაშვილმა.

„ისტორიკოსთა კლუბმა“ სამეცნიერო კონფერენციის გარდა უკვე ორი საჯარო ლექცია გამართა. მათივე ორგანიზებითა და ინიციატივით თსუ-ში ტაო-კლარჯეთის ასახველი ფოტო-გამოფენა გაიმართება. პარალელურად მოეწყობა ფილმის ჩვენება, რომელიც ბოლო 10 წლის განმავლობაში ქართული ისტორიული ძეგლების დაზიანებულ მდგომარეობას ასახავს.

„საქართველოს მართლმადიდებლური ეკლესია და ბარა სამყარო“ რესპუბლიკური კონფერენცია თსუ-ში

ნათო მამლაძე

10-11 ივნისს თსუ-ში „საქართველოს მართლმადიდებლური ეკლესია და გარე სამყარო“ თემაზე რესპუბლიკური კონფერენცია მიმდინარეობდა. სამეცნიერო კონფერენცია თსუ-ის წმინდა გრიგოლ ფერაძის სახელობის ქრისტიანული კვლევების სტუდენტთა სამეცნიერო ცენტრის ორგანიზებით გაიმართა. მასში თსუ-ის, გორისა და ბათუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტების პროფესორ-მასწავლებლებმა და სტუდენტებმა მიიღეს მონაწილეობა.

კონფერენცია ქრისტიანული კვლევების სტუდენტთა სამეცნიერო კვლევის ცენტრის მიერ ჩატარებული სამუშაოების საზოგადოებისთვის გაცნობის მიზნით გაიმართა. მონაწილეების ნაშრომები საკმაოდ მრავალფეროვანი თემატიკის გახლდათ. მაგალითად: ნანა გოჯილაშვილის — „ნესტან-დარეჯანისეული სამხრის სიმბოლოური შინაარსი“, ზინაიდა თოიძის — „ტამბულიერების ორდენის დაშლა“, ლეილა მებაღიშვილის — „ეკუმენური მოძრაობის რაობისთვის“, თამარ შალამბერიძის — „ლოცვა აკაკი წერეთლის ლირიკაში“, ლაშა ფოსხაძის — „რამდენიმე საკითხი აფხაზეთის ფალსიფიცირებული ისტორიიდან“ და ა.შ.

„კონფერენცია მხოლოდ მართლმადიდებლურ ქრისტიანობას არ ეხებოდა, საქართველოს ეკლესიის ისტორიის გარდა, საუბარი შეეხებოდა ქრისტიანობის ყველა შიდა მიმდინარეობებს, კერძოდ: კათოლიციზმს, პროტესტანტობას, არაკომპენსირებულ ქრისტიანულ რელიგიებს, ე.წ. მწვალებლებს და ა.შ. მონაწილეები არც ეპოქით ყოფილან შეზღუდულები. ქრისტიანობა ინტერდისციპლინური დარგია და იგი უამრავ მომიჯნავე დარგს მოიცავს. სწორედ ამიტომ, აქ მონაწილეობა მიიღეს ფილოლოგებმა, ფსიქოლოგებმა, ფილოსოფოსებმა, საზოგადოებრივი მეცნიერების სპეციალისტებმა... კონფერენციაში ბაკალავრების, მაგისტრანტების და დოქტორანტების გარდა პროფესორ-მასწავლებლებიც იყვნენ ჩართულები“, — განაცხადა ქრისტიანული კვლევების სტუდენტთა სამეცნიერო ცენტრის ხელმძღვანელმა ქეთევან პავლიაშვილმა.

წმიდა გრიგოლ ფერაძის სახელობის ქრისტიანობის სამეცნიერო კვლევების სტუდენტთა ცენტრის მიერ გამართული კონფერენციის მასალები ჟურნალ „ქრისტიანულ კვლევებში“ დაიბეჭდება. ჟურნალი წელიწადში ორჯერ გამოდის და საქართველოს გარდა 12 ქვეყნის უმაღლეს სასწავლებლებში ვრცელდება. იბეჭდება ქართულ, ინგლისურ და რუსულ ენებზე. მისი მთავარი რედაქტორი ცენტრის ხელმძღვანელი ქეთევან პავლიაშვილი გახლავთ.

II სტუდენტური რეგიონთაშორისი რესპუბლიკური კონფერენცია

თამარ მარუაშვილი

15 ივნისს ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში II სტუდენტური რეგიონთაშორისი რესპუბლიკური კონფერენცია გაიმართა. კონფერენცია ჰუმანიტარული და კულტურულ-საგანმანათლებლო მიმართულების პროექტის „ურთიერთობათა და კონფლიქტების დარეგულირებისათვის“ ფარგლებში განხორციელდა.

კონფერენციის მიზანი იყო კონფლიქტების წინააღმდეგ თანამშრომლობის ახალი პერსპექტივებისა და საშუალებების წარმოჩენა, ახალი გზების, პოზიციების დასახვა. კონფერენციის თემის ირგვლივ საფუძვლად დაეკვირვებინათ წარმოდგენის საქართველოს სხვადასხვა რეგიონის 15-მდე უმაღლესი სასწავლებლის სტუდენტებმა. რესპუბლიკური კონფერენციაზე მოხსენებებით წარსდგენ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის, სოხუმის, გორის, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტების, კავკასიის სამართლის სკოლის, ახალციხის სასწავლო უნივერსიტეტის, თბილისის ჰუმანიტარულ-ეკონომიკური უნივერსიტეტის და გრიგოლ ფერაძის სახელობის თბილისის უნივერსიტეტის წარმომადგენლები.

კონფერენციის პლენარული სხდომა გახსნა კონფერენციის ორგანიზატორმა, თსუ-ის პროფესორმა თამარ პაიჭაძემ, რომელმაც აღნიშნა: „მეცნიერება ის ენაა, რომელმაც შეიძლება დაარეგულიროს კონფლიქტი. გვესურდა, რომ სტუდენტებს ახალი სიტყვა ეთქვათ — თუ რა გზებით წარმოუდგენიათ კონფლიქტების მოგვარება. კონფერენციისთვის 100 საუკეთესო მოხსენება შევარჩიეთ, გვესურს, საზოგადოებას დღევანდელი თაობის ხედვა გაეუზიაროთ კონფლიქტების დარეგულირების საკითხების შესახებ“.

მისასალმებელი სიტყვებით გამოვიდნენ: თსუ-ის რექტორი, პროფესორი გიორგი ხუბუა, სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტის კანცლერი შოთა ახალაია, სსიპ გორის უნივერსიტეტის პროფესორი თამარ გოგოლაძე, თსუ-ის წარმომადგენლობითი საბჭოს სპიკერი, პროფესორი კახაბერ ლორია, თსუ-ის ჰუმანიტარული ფაკულტეტის პროფესორი თემურ პაპასკირი, სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორი ნანა კუცია, თსუ-ის მაგისტრანტი მარი ბუჭიაშვილი და სხვები, რომლებმაც ერთხმად აღნიშნეს ახალგაზრდობის განსაკუთრებული როლი კონფლიქტების დარეგულირების საქმეში.

„კონფერენციაზე წარმოდგენილია ინტერესების ფართო სპექტრი. საინტერესო და მნიშვნელოვანია სტუდენტების აზრი კონფლიქტების მოგვარების საკითხში, თუ როგორ ესმით, როგორ ხედავენ კონფლიქტების მოგვარების რეალურ პერსპექტივებს. გაიაზრებენ თუ არა ახლებურად, მეცნიერ-

ულად ამ უმნიშვნელოვანეს პრობლემურ საკითხებს. მართალია, კონფერენცია, პირველ რიგში, სამეცნიერო ხასიათისაა, მაგრამ მნიშვნელოვანია აქვს იმ ერთსულოვნებას, რომელიც მყარდება სტუდენტებს შორის და ყველას მობავლის იმედით განგვაწყობს“, — აღნიშნა თსუ-ის რექტორმა, პროფესორმა გიორგი ხუბუამ.

კონფერენციის მომხსენებლებმა 100-მდე ნაშრომი წაიკითხეს. კონფერენცია თემების მიხედვით IX სექციად იყო დაყოფილი: სამართალმცოდნეობა, კონფლიქტოლოგია, (ხელმძღვანელები, პროფესორები: რამაზ ჯორბენაძე და ელგუჯა ქავთარაძე); სოციალური მეცნიერებანი: პოლიტოლოგია, ჟურნალისტიკა (ხელმძღვანელები, პროფესორები: დალი ოსეფაშვილი, ნანი მაჭარაშვილი); ჰუმანიტარული მეცნიერებანი: ისტორია, კულტუროლოგია, ხელოვნება (ხელმძღვანელები, პროფესორები: თემურაზ პაპასკირი და ირინა მირიჯანაშვილი); ჰუმანი-

ტარული მეცნიერებანი: ენათმეცნიერება, ლიტერატურათმცოდნეობა (ხელმძღვანელები, პროფესორები: ინვა სანიკიძე, ნანა გოჯილაშვილი; ნანა კუცია, ნინო მინდიაშვილი; თამარ შარაბიძე, თამარ გოგოლაძე, თამარ პაიჭაძე, რუსუდან ბურჯანაძე); ეკონომიკა, ბიზნესი (ხელმძღვანელები, პროფესორები: ინვა გაგნიძე, შოთა შაბურშიძლი); სამართალმცოდნეობა, კონფლიქტოლოგია (ხელმძღვანელები, პროფესორები: მედეა დესპოტაშვილი, მამული ბერია); სკანდინავიისტიკა (ხელმძღვანელები, პროფესორები: კახაბერ ლორია, ფრუდე ჰერმუნდსგორდი).

წარმოდგენილი ნაშრომების ანალიზის მიხედვით შეიძლება ვთქვათ, რომ ურთიერთობათა და კონფლიქტების დარეგულირების კვლევა საზოგადოებრივი ცხოვრების კვლავაც აქტუალურ საკითხად რჩება და ახალგაზრდობის დიდ ინტერესს იწვევს. მოხსენებებში განხილული იყო კონფლიქტი, როგორც სოციალურ-ფსიქოლოგიური ფენომენი, კონფლიქტების გამომწვევი მიზეზები, მისი დადებითი და უარყოფითი მხარეები, ომი და ეკოლოგიური საფრთხეები, ევროპული სამეზობლო პოლიტიკის სამოქმედო გეგმის პრიორიტეტები, ისტორიის, კულტურის, ეკონომიკის განვითარების მნიშვნელოვანი ასპექტები.

კონფერენციაზე მოწვეულმა სტუმრებმა ერთხმად აღნიშნეს, რომ თსუ ყოველთვის წარმოადგენდა კონფლიქტების სამეცნიერო კვლევების უმნიშვნელოვანეს ცენტრს, რომელსაც მნიშვნელოვანი წვლილი შეჰქონდა ქვეყნის ურთიერთთანამშრომლობის განვითარების, კონფლიქტების დარეგულირებისა და მოწესრიგების საქმეში.

კონფერენციის ორგანიზატორებმა მადლობა გადაუხადეს თსუ-ის რექტორს, ადმინისტრაციას თანადგომისა და ფინანსური დახმარებისათვის.

სტუდენტური საკონსტიტუციო კომისიის კანონპროექტის პრეზენტაცია

11 ივნისს ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში სტუდენტური საკონსტიტუციო კომისიის მიერ შემუშავებული კონსტიტუციური კანონპროექტის საჯარო პრეზენტაცია გაიმართა. თსუ-ს სტუდენტებით დაკომპლექტებული საკონსტიტუციო კომისია 7 თვის მანძილზე მუშაობდა. ამ ხნის განმავლობაში კომისიის წევრები რეგულარულად იმყოფებოდნენ და სხვადასხვა უმაღლესი სასწავლებლის სტუდენტებთან კონსულტაციებს მართავდნენ.

თელუბის მიერ არჩეული სენატორებისგან დაკომპლექტდება. კანონპროექტში დამატებულია ახალი თავი, რომელიც ტერიტორიული მონაცემებისა და ადგილობრივი თვითმმართველობის რეგულაციის ახდენს. კონსტიტუციაში გათვალისწინებული ეს თავი 4 განსაკუთრებული სტატუსის და 9 ადმინისტრაციული ტერიტორიული ერთეულის ჩამოყალიბებას გულისხმობს.

სტუდენტების მიერ წარმოდგენილ კანონპროექტში ასევე გათვალისწინებულია შეზღუდული უნარების მქონე პირთა უფლებების კონსტიტუციური გარანტიები, აღნიშნული საკითხით დაინტერესდნენ სახელმწიფო საკონსტიტუციო კომისიის წევრები და მათი გაცხადებით ამ საკითხზე მუშაობა აუცილებელია.

კონსტიტუციური კანონპროექტი განსახილველად სახელმწიფო საკონსტიტუციო კომისიის გადამცემა. კომისიის თავმჯდომარის ავთანდილ დემეტრაშვილის განცხადებით მსგავსი აქტიური სტუდენტების მხრიდან ყოველთვის მისასალმებელია. „ეს ნიშნავს, რომ საზოგადოების დაკვეთა კონსტიტუციის რეფორმის აუცილებლობასთან დაკავშირებით სტუდენტებსაც აქვთ გააზრებული. მსურს, რომ მუშაობა გაგრძელდეს, კანონპროექტი არის გარკვეული შეუსაბამობა, რომელსაც დახვეწა სჭირდება. ყველა რაციონალური წინადადება განსახილველად აუცილებლად იქნება გატანილი საკონსტიტუციო კომისიაზე“, – აღნიშნა ავთანდილ დემეტრაშვილმა.

ბების კონსტიტუციური გარანტიები, აღნიშნული საკითხით დაინტერესდნენ სახელმწიფო საკონსტიტუციო კომისიის წევრები და მათი გაცხადებით ამ საკითხზე მუშაობა აუცილებელია. აღნიშნული კანონპროექტი განსახილველად სახელმწიფო საკონსტიტუციო კომისიის გადამცემა. კომისიის თავმჯდომარის ავთანდილ დემეტრაშვილის განცხადებით მსგავსი აქტიური სტუდენტების მხრიდან ყოველთვის მისასალმებელია. „ეს ნიშნავს, რომ საზოგადოების დაკვეთა კონსტიტუციის რეფორმის აუცილებლობასთან დაკავშირებით სტუდენტებსაც აქვთ გააზრებული. მსურს, რომ მუშაობა გაგრძელდეს, კანონპროექტი არის გარკვეული შეუსაბამობა, რომელსაც დახვეწა სჭირდება. ყველა რაციონალური წინადადება განსახილველად აუცილებლად იქნება გატანილი საკონსტიტუციო კომისიაზე“, – აღნიშნა ავთანდილ დემეტრაშვილმა.

გერმანიის პარლამენტის სტიპენდიის პროგრამა

10 ივნისს გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის საელჩომ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში გამართა საინფორმაციო ღონისძიება, სადაც დაინტერესებულ სტუდენტებს გერმანიის პარლამენტის (ბუნდესტაგის) სტიპენდიის პროგრამა – „საერთაშორისო საპარლამენტო სტიპენდია (IPS)“ გააცნეს.

საელჩოს პრეს-ატაშემ ქრისტიან პლატემ სტუდენტებს მიაწოდა ინფორმაცია პროგრამის მიზნების შესახებ და აღნიშნა, რომ კონკურსში მონაწილეობის მიღება შეუძლიათ იმ პირებს, რომლებიც კარგად ფლობენ გერმანულ ენას.

გერმანიის ბუნდესტაგი ბერლინის უნივერსიტეტებთან თანამშრომლობის პროგრამის ფარგლებში მაღალი კვალიფიკაციის მქონე და პოლიტიკით დაინტერესებულ 100 ახალგაზრდას მსოფლიოს 21 ქვეყნიდან ყოველწლიურად აძლევს შესაძლებლობას გერმანიაში პოლიტიკური გადამწყვეტილებების მიღების პროცესს უშუალოდ გაეცნოს. სტიპენდიატებს შესაძლებლობა ეძლევათ იმუშაონ ბუნდესტაგის დეპუტატთა ბიუროებში, მონაწილეობა მიიღონ სხვადასხვა ღონისძიებებში და შემეცნებით ექსპურსიაში.

გერმანიის ბუნდესტაგი „საერთაშორისო საპარლამენტო სტიპენდიის“ პროგრამას 1986 წლიდან ახორციელებს. პროგრამის მიზანია აამაღლოს ახალგაზრდობის ინტერესი დემოკრატიისადმი, შესძინოს მათ მეტი გამბედაობა და გააღვიძოს სურვილი, მონაწილეობა მიიღონ საზოგადოების დემოკრატიული განვითარების პროცესში.

2011 წლის სასტიპენდიო პროგრამაში მონაწილეობის მისაღებად განცხადების შეტანის ვადა 2010 წლის 30 ივნისს იწურება. განცხადებები მიიღება გერმანიის საელჩოში. პროგრამის ფარგლებში მგზავრობის, ბინის, კვების, დაზღვევისა და ყოველთვიური სტიპენდიის ხარჯებს გერმანიის ბუნდესტაგი გაიღებს.

საზაფხულო სამეცნიერო კაადემია

თამარ მარუაშვილი

21 ივნისს ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში VIII–IX კლასების მოსწავლეთათვის „საზაფხულო სამეცნიერო აკადემია“ გაიხსნა.

მთელი საქართველოს მასშტაბით წინასწარ შეირჩა ზუსტი და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებით დაინტერესებული 39 მოსწავლე. ისინი 21 ივნისიდან 2 ივლისის ჩათვლით, თსუ-ის ზუსტი და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტის მიერ შემუშავებულ პროგრამაში ჩაერთვებიან. აკადემიის მოსწავლეთათვის ლექციებს თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის კურსდამთავრებულები, პროფესორები: ფრიდონ შუბითიძე (დარტმუთის კოლეჯი, აშშ) და ზაალ კოკია (ლუნდის უნივერსიტეტი, შვეცია) წაიკითხავენ. სწავლის პროცესში გაიმართება ვიდეოკონფერენცია მიუნხენის ტექნიკური უნივერსიტეტის რობოტიკის ლაბორატორიიდან, მონაწილეებს აგრეთვე ელით თსუ-ის პროფესორების და მოწვეული მეცნიერების საინტერესო ლექციები და ექსპერიმენტები.

თსუ-ის ზუსტი და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტის სასწავლო პროცესის მართვისა და სამეცნიერო კვლევების სამსახურის უფროსმა სპეციალისტმა, საზაფხულო სამეცნიერო აკადემიის ხელმძღვანელმა ხათუნა კახიანამ მოსწავლევებს გააცნო საზაფხულო-სამეცნიერო აკადემიის მიზნები, სამუშაო გეგმები და სპეციფიკა. მან აღნიშნა, რომ მოსწავლეს ამ აკადემიაში სწავლა დაეხმარება სწორი არჩევანის გაკეთებასა და ინტერესების კოორდინაციაში. მოსწავლეს საშუალება ეძლევა – უფრო ღრმად შეისწავლოს ინტერესის საგანი და მხოლოდ ამის შემდეგ მიიღოს გადაწყვეტილება, სწავლას რა მიმართულებით გააგრძელებს.

აკადემიის მუშაობის დაწყება მოწვეულ სტუმრებს თსუ-ის რექტორმა, პროფესორმა გიორგი ხუბუამ მიულოცა და აღნიშნა, რომ: „ქვეყანას ინიცირები, ზუსტი და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა წარმომადგენლები, ტექნიკური განათლების მქონე ადამიანები სჭირდება. მსგავსი ღონისძიებებით ვცდილობთ ვაზიაროთ ახალგაზრდობა სხვადასხვა მეცნიერებებს. ამავე დროს, საბავშვო უნი-

ვერსიტეტი ამყარებს კავშირს სკოლასა და უნივერსიტეტს შორის“.

თსუ-ის ზუსტი და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტის დეკანის მოვალეობის შემსრულებელი რამაზ ბოჭორიშვილი მოსწავლევებს ამ ფაკულტეტის საქმიანობის, წარმატებების, მიღწევების, საბაკალავრო, სამაგისტრო, სადოქტორო პროგრამების, უცხოელი პარტნიორების, ერთობლივი სასწავლო-სამეცნიერო პროგრამების შესახებ ესაუბრა და ნათლად დაანახა ის პერსპექტივები, რომელიც ქვეყანაში ამ მეცნიერებების განვითარებას მოჰყვება.

პირველი ქართული სახელმწიფო უნივერსიტეტის დაარსების ისტორიაზე, მის მნიშვნელობასა და მისიანე საინტერესოდ ისაუბრა თსუ-ის ადმინისტრაციის ხელმძღვანელის მოადგილემ მარინა ლომოურმა, რომელმაც მოსწავლევებს უნივერსიტეტის განვითარებასა და სასწავლო პროცესის მიმდინარეობის შესახებ მოუთხრო.

თელეთის საჯარო სკოლის VIII კლასის მოსწავლემ თორნიკე მინდიაშვილმა მადლობა გადაუხადა თსუ-ის ადმინისტრაციას სკოლის მოსწავლევების ცოდნის გაღრმავებაზე ზრუნვისთვის და აღნიშნა, რომ საზაფხულო სამეცნიერო აკადემია დაეხმარება მათ სწორი არჩევანის გაკეთებასა და საკუთარი ინტერესის სწორი მიმართულებით წარმართვაში.

თანამშრომლობის მემორანდუმი თსუ-სა და ნოტარიუსთა კალატას შორის

ნინო კალანდია

8 ივნისს ივანე ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტსა და ნოტარიუსთა პალატას შორის ურთიერთთანამშრომლობის ხელშეკრულება გაფორმდა. მემორანდუმს ხელი თსუ-ის რექტორმა, პროფესორმა გიორგი ხუბუამ და პალატის თავმჯდომარემ ნინო ხოფერიამ მოაწერეს.

თანამშრომლობის მემორანდუმის ფარგლებში ნოტარიუსთა პალატის წარმომადგენლები თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სტუდენტებთან შეხვედრებს გამართავენ და ერთობლივ პროექტებს განახორციელებენ.

„ნოტარიუსთა პალატის ბაზაზე შეიქმნება იურიდიული კლინიკა, რომლის ფარგლებშიც თსუ-ის იურიდიული ფაკულტეტის მაგისტრანტები პრაქტიკებს გაივლიან. ჩვენ დაინტერესებული ვართ პროფესიონალი კადრებით და გვსურს ახალ თაობას ჩვენი გამოცდილება გაეზიაროთ“, – განაცხადა სტუდენტებთან შეხვედრისას პალატის თავმჯდომარემ. შეხვედრისას ახალი პროექტიც დაიგეგმა, რომლის მიხედვითაც სანოტარო სამართლის პრობლემების შემსწავლელი ერთობლივი კვლევითი ინსტიტუტი ჩამოყალიბდება. ინსტიტუტში ორივე მხარის წარმომადგენლები გაერთიანდებიან და ნოტარიუსთა შესახებ კანონის და სანოტარო პრაქტიკის კომენტარებს შეიმუშავენ. ერთობლივი ჯგუფი, რომლის მუშაობაშიც გერმანელი ექსპერტებიც ჩაერთვებიან, პროექტს თვის ბოლოსთვის წარადგენს.

თსუ-ის მემორანდუმი სახელმწიფო თეატრებთან

7 ივნისს ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტმა კოტე მარჯანიშვილის სახელობის სახელმწიფო დრამატულ თეატრთან და მიხეილ თუნიანიშვილის სახელობის კინომსახიობთა თეატრთან ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმი გააფორმა. ინიციატივა თსუ-ის უფროსი პროფესორის მიმართულებით სტუდენტებს ეკუთვნის. მემორანდუმის მიზანია უნივერ-

სიტეტის სტუდენტების თეატრალურ ცხოვრებაში ჩართულობის გაზრდა.

თანამშრომლობის ფარგლებში ორივე თეატრის ადმინისტრაციამ სახელმწიფო უნივერსიტეტის სტუდენტებისთვის 50% ფასდაკლება დაანერგა. სალაროში სტუდენტების წარდგენის შემდეგ სტუდენტების არასაპროფესიონალურ სპექტაკლზე დასწრებას ნახევარ ფასად შეძლებენ.

„ნორჩი ეკონომისტის სკოლის“ კურსდამთავრებულები

11 ივნისს თსუ-ის საბავშვო უნივერსიტეტის ფარგლებში მოეწყო „ნორჩი ეკონომისტის სკოლის“ მოსწავლეთა საზეიმო გამოშვება.

2009-2010 სასწავლო წლის მანძილზე „ნორჩი ეკონომისტის სკოლაში“ 50 მოსწავლე დადიოდა. მათ ეკონომიკისა და ბიზნესის შესახებ ლექციებს თსუ-ის პროფესორ-მასწავლებლები უკითხავდნენ. საბავშვო უნივერსიტეტში წელს ეკონომიკისა და ბიზნესის შესახებ ლექციებს დაბალი კლასების მოსწავლეებიც ისმენდნენ. ლექტორების განცხადებით, მიუხედავად ასაკისა, ისინი ეკონომიკის მეცნიერებას საკმაოდ დიდი ინტერესით მოეკიდნენ.

ნატო ოპოლაძე

„ნორჩი ეკონომისტის სკოლაში“ ძალიან ბევრი რამ გავიგე ეკონომიკის შესახებ. ძალიან მაღალი ვარ ჩემი მასწავლებლების და უკვე გადავწყვიტე, რომ სწავლას თსუ-ის ეკონომიკისა და ბიზნესის ფაკულტეტზე

გავაგრძელებ,“ — გვითხრა 13 წლის ნატალი ფოჩხუაძე.

წინა წლისგან განსხვავებით, საბავშვო უნივერსიტეტის პროექტში სრული პროფესორების გარდა, ახალგაზრდა კადრები — ასოცირებული პროფესორებიც იყვნენ ჩართულნი. „ნორჩი ეკონომისტის სკოლის“

კოორდინატორის მარი უკლებას განცხადებით, ამ ფაქტმა პროექტი კიდევ უფრო წარმატებული გახადა.

პროექტ „ნორჩი ეკონომისტის სკოლის“ პოპულარიზაციისა და განვითარებისთვის სარეკლამო აქციების გამართვა და მოსწავლეების ინფორმირება იგეგმება. საჯარო სკოლებში სპეციალურად მომზადებული პრეზენტაციები მოეწყობა, რომლებიც საბავშვო უნივერსიტეტის მუშაობის პროცესს ასახავს.

„ვინაიდან ამ პროექტში სკოლის ასაკის მოსწავლეები არიან ჩართულნი, ლექცია მხოლოდ 45 წუთი გრძელდება. შემდეგ უკვე კითხვა-პასუხის რეჟიმში გადავდივართ. შარშან ორიენტაცია გვქონდა ადრეული მეცხრე-მეთორმეტე კლასის მოსწავლე-

ბზე, წელს მოვიდნენ მეშვიდე და მერვე კლასელებიც. მიუხედავად იმისა, რომ ასეთი დაბალი კლასის მოსწავლეებს ვმასპინძლობდით, ისინი მაინც აქტიურობდნენ და აღმოჩნდა, რომ დაბალკლასელებიც მშვენივრად უძღებენ ალღოს ეკონომიკის სპეციალობას,“ — აღნიშნა „ნორჩი ეკონომისტის სკოლის“ კოორდინატორმა მარი უკლებამ.

გამოსაშვებ საღამოზე ყველაზე აქტიურ 13 მოსწავლეს საბავშვო უნივერსიტეტისგან სამახსოვრო საჩუქრები გადაეცათ. საჩუქრები მიიღეს იმ პროფესორ-მასწავლებლებმაც, რომლებიც „ნორჩი ეკონომისტის სკოლაში“ ლექციებს კითხულობდნენ. მოსწავლეებს შეხვდნენ და წარმატებები უსურვეს საბავშვო უნივერსიტეტის კოორდინატორმა მარინა ლომოურმა და ეკონომიკისა და ბიზნესის ფაკულტეტის დეკანმა ელენე ხარაბაძემ.

საბავშვო უნივერსიტეტის შექმნის იდეა სამეცნიერო კვლევებისა და განვითარების დეპარტამენტის ინიციატივა იყო. პროექტის მიზანი სკოლის მოსწავლეებისთვის საუნივერსიტეტო პოტენციალის გაცნობა გახლავთ. საბავშვო უნივერსიტეტში მოსმენილი ლექციები მოსწავლეს საშუალებას აძლევს, უმაღლესი სასწავლებლის გარემოს მიეჩვიოს და გაცნობიერებულად აირჩიოს პროფესია.

„დაკარგულნი“ აღმოჩენილი პოეტი

ახალგაზრდა პოეტის ლექსო დორეულის შემოქმედებას უკვე საკმაოდ ბევრი მკითხველი ჰყავს. ლექსო დორეული გახდა თსუ-ის მუზა, 15 ივნისს კი თსუ-ში საკუთარი წიგნის პრეზენტაცია გამართა. „დაკარგულნი“ მისი პირველი წიგნია და მასში ავტორის 60-მდე ლექსია შესული.

წიგნის „დაკარგულნი“ პრეზენტაციას თსუ-ის სტუდენტები, ახალგაზრდა პოეტები, ავტორის მეგობრები, პოეტი მიხეილ გოგუაძე და თსუ-ის ფილოსოფიის მიმართულების პროფესორ-მასწავლებლები დაესწრნენ. საღამოზე ქართული ხალხური სიმღერები შეასრულეს კონსერვატორიდან მოწვეულმა სტუდენტებმა, წიგნიდან რამდენიმე ლექსი წაიკითხა თავად ავტორმა და, ასევე, მისმა მეგობრებმა.

ნატო ოპოლაძე

„ლექსო ძალიან ნიჭიერი, ჭკვიანი და მშრომელი ახალგაზრდაა, მჯერა, რომ ის ნამდვილად ავა მწვერვალზე და კიდევ ძალიან ბევრ კარგ ლექსს შექმნის,“ — აღნიშნა პოეტმა მიხეილ გოგუაძემ.

„ლექსომ 13-14 წლის ასაკში დაიწყო ლექსების წერა. როდესაც წიგნისთვის მის ლექსებს ვარჩევდი, სპეციალურად სხვადასხვა წლებში დანერგილი ლექსები შევიტანე, რადგან არ ეტყობა, თუ ასეთი პატარას დანერგილია. საქართველოში მის ასაკში ასეთი სიმალისთვის არც ერთ პოეტს არ მიუღწევია.“

ვია, თუმცა მას კიდევ ძალიან დიდი გზა აქვს გასავლელი,“ — აღნიშნა წიგნის რედაქტორმა ზაზა კაციაშვილმა.

„დაკარგულნი“ მეცნიერებათა აკადემიის ეროვნულ სტამბაში ზაზა კაციაშვილის რედაქტორობით გამოიცა. წიგნი მხატვრულად დათო ნადირაძემ გააფორმა. პრეზენტაციაზე ლექსოს ლექსებმა მკითხველის მაღალი შეფასება დაიმსახურა. მათში აშკარად იგრძნობა ავტორისიული ფილოსოფიური ხედვა და სიღრმე.

„არ მეგონა ასე ლამაზად თუ ჩაივლიდა წიგნის პრეზენტაცია. ბედნიერი ვარ, რომ მკითხველს მოსწონს ჩემი ლექსები. წიგნს კრებულში შესული ერთ-ერთი ლექსის სათაური — „დაკარგულნი“ ჰქვია. ეს სიმბოლურია, რადგან, სწორედ, ის არის ამ წიგნის მთავარი ღერძი და მის გარშემო ბრუნავს ყველა დანარჩენი ლექსი,“ — განაცხადა ლექსო დორეულმა.

ლექსო დორეული თსუ-ში ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის ფილოსოფიის მიმართულებაზე სწავლობს. გარდა იმისა, რომ თავად წერს ლექსებს, მან პოლონურიდან ქართულ ენაზე პოლონელი პოეტების ჩესლავ მილოშისა და იან ტვარდოვსკის რამდენიმე ლექსიც თარგმნა. ლექსო დორეულის ლექსების მკითხველები ფიქრობენ, რომ ახალგაზრდა პოეტი ქართულ პოეზიაში საკუთარი ადგილის დამკვიდრებას შეძლებს.

გორა ხუსკივაძის ნახატების გამოფენა

თსუ-ში ლატვიაში მცხოვრები ქართველი მხატვრისა და მოქანდაკის გორა ხუსკივაძის ნახატების გამოფენა მოეწყო. 16 ივნისს თბილისის უნივერსიტეტის სტუდენტებს საშუალება ჰქონდათ ენახათ მხატვრის 35-მდე ნახატი, რომელიც „ახალგაზრდული ცენტრის“ წევრებმა ლატვიიდან ჩამოიტანეს.

ნატო ოპოლაძე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში არსებული სტუდენტური ორგანიზაცია „ახალგაზრდული ცენტრის“ წევრები ლატვიაში კონფერენციაში „საქართველო-ლატვიის ურთიერთობები — წარსული, აწმყო და პერსპექტივები“ მონაწილეობის მისაღებად გაემგზავრნენ. კონფერენცია ლატვიის სახელმწიფო უნივერსიტეტში გაიმართა, სადაც ქართული

კულტურის წარმოსაჩენად თსუ-ის სტუდენტებმა სპეციალური გამოფენაც მოაწყვეს.

„გორა ხუსკივაძე ლატვიაში ვიზიტისას გაცივანით. მან გაიგო, რომ ქართველი სტუდენტები ვიყავით ჩასულნი და თავისი შემოქმედება გავაცანო. მან ლატვიის სახელმწიფო უნივერსიტეტში მოწყობილ გამოფენაზე საკუთარი ნამუშევრებიც მოიტანა. გადავწყვიტეთ, რომ მისი ნახატები საქართველოში ჩამოგვეტანა და საზოგადოებისათვის გავცვენო. გორა ხუსკივაძე უკვე 25 წელია ლატვიაში ცხოვრობს. ვგეგმავთ, რომ აქ პირადად ჩამოვიყვანოთ და გამოვფინოთ მისი ქანდაკებებიც,“ — განაცხადა „ახალგაზრდული ცენტრის“ ხელმძღვანელმა ბიძინა ჩანქსელიანმა.

ახალი სასწავლო წლის დასაწყისისთვის სტუდენტური ორგანიზაცია „ახალგაზრდული ცენტრი“ გორა ხუსკივაძის შემოქმედების უფრო ფართო მასშტაბიანი გამოფენის მოწყობას გეგმავს.

ანდრია ბენაშვილის სსოვნის საღამო

თენგიზ ბორჯენიანი

12 ივნისს თსუ-ის ფიზიკის დიდ აუდიტორიაში გამოჩენილი ქართველი მეცნიერის, პედაგოგისა და საზოგადო მოღვაწის, საქართველოში ასტრონომიული და გეოდეზიური სკოლების ფუძემდებლის, თბილისის უნივერსიტეტის ერთ-ერთი დამაარსებლის, პროფესორ ანდრია ბენაშვილის სსოვნის საღამო გაიმართა.

უნივერსიტეტის რექტორატის სახელით ღონისძიების დამსწრეთა მიხედვით უნივერსიტეტის სენატის სპიკერი კახა ლორია. ანდრია ბენაშვილის, როგორც უნივერსიტეტის ერთ-ერთი დამაარსებლის, შესახებ მოკლედ ისაუბრა ზუსტ და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტის დეკანმა პროფესორმა რამაზ ზოჭორიძემ.

ანდრია ბენაშვილისა და ივანე ჯავახიშვილის ურთიერთთანამშრომლობისა და მეგობრობის შესახებ ისაუბრა აკადემიკოსმა მარიამ ლორთქიფანიძემ. საქართველოს გეოგრაფიული საზოგადოების სახელით დამსწრეთა მიხედვით ანდრია ბენაშვილის პრეზიდენტი, საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი, პროფესორი რ. გაჩეჩილაძე.

მისასალმებელი სიტყვით გამოვიდნენ ასევე: ვახუშტის ინსტიტუტის, ჰიდრომეტეოროლოგიის ინსტიტუტისა და საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს კარტოგრაფიული ცენტრის წარმომადგენლები.

ღონისძიების მეორე ნაწილი მიეძღვნა მოხსენებებს გამოჩენილი მეცნიერის მემკვიდრეობის შესახებ.

მოხსენება თემაზე: „ანდრია ბენაშვილის სამეცნიერო-პედაგოგიური მოღვაწეობა“, გააკეთა ტექნიკური უნივერსიტეტის საინჟინრო გეოდეზიის დეპარტამენტის ხელმძღვანელმა პროფესორმა მ. თევზაძემ. მან ვრცელად ისაუბრა ანდრია ბენაშვილის მოღვაწეობაზე გეოდეზიაში, ასევე მისი წვლილის შესახებ თბილისის უნივერსიტეტში პოლიტექნიკური ფაკულტეტის, ხოლო შემდგომ კი მის ბაზაზე პოლიტექნიკური ინსტიტუტის დაარსებაში.

პროფესორ ჯ. კეკელიას მოხსენებაში „ანდრია ბენაშვილის მოღვაწეობა თბილისის უნივერსიტეტში“ ყურადღება გამახვილდა უნივერსიტეტში ასტრონომიისა და გეოდეზიის დამკვიდრებასა და განვითარებაში გამოჩენილი მეცნიერისა და პედაგოგის შეტანილ წვლილზე.

ღონისძიების ნამყვანის, ასოცირებული პროფესორის, თენგიზ გორდენიანის მოხსენებაში აქცენტი გაკეთდა ანდრია ბენაშვილის მოღვაწეობაზე კარტოგრაფიაში. მოხსენებელმა წარმოადგინა ის ქართულენოვანი სახელმძღვანელოები, რომლებიც გასული საუკუნის 30-იან წლებში პირველად დაიბეჭდა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში.

საინტერესო იყო თბილისში არსებული ანდრია ბენაშვილის სახელობის სკოლის დირექტორის, ც. ბენაშვილის მოხსენება „ანდრია ბენაშვილი, როგორც პედაგოგი“. მოხსენებელმა ყურადღება გაამახვილა თავისი დიდი ნინაპრის პედაგოგიურ ალღოსა და ნიჭზე.

სტუდენტის გადასახედიან ანდრია ბენაშვილის, როგორც მეცნიერისა და პედაგოგის ნაღვანის შესახებ საინტერესო მოხსენება-პრეზენტაცია გააკეთა ზუსტ და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტის გეომორფოლოგიისა და კარტოგრაფიის ქვემომართულების 1V კურსის სტუდენტმა პ. დვალაძემ.

საინტერესო იყო ანდრია ბენაშვილის სახელობის სკოლის მოსწავლეთა: ნ. კაპანაძის, გ. ნათენაძის, მ. ბენაშვილის გამოსვლები — „რა ვიცით ანდრია ბენაშვილის შესახებ“.

პროფესორი ანდრია ბენაშვილი გამოჩენილ ქართველ მეცნიერთა იმ კოჰორტას ეკუთვნის, რომელმაც წარუშლელი კვალი დატოვა ქართული მეცნიერებისა და საუნივერსიტეტო მოღვაწეობის ისტორიაში. იგი

„ანდრია ბენაშვილი ბუნებისმეტყველების მთელ დარგში წარმოაჩინა ჩვენი ხალხის ნიჭიერება“

ივანე ჯავახიშვილი

ქართული გეოდეზიური და ასტრონომიული სკოლის ფუძემდებლად მიიჩნევა. ანდრია ბენაშვილი ფასდაუდებელი წვლილი შეიტანა თბილისის უნივერსიტეტში ასტრონომიის, კარტოგრაფიის და გეოდეზიის დამკვიდრებისა და განვითარების საშვილიშვილო საქმეში.

ანდრია ბენაშვილი დაიბადა 1868 წლის 23 მარტს. განათლების მიღების შემდეგ, 1902 წლიდან, იგი მიიწვიეს პეტერბურგის გეოდეზიური ინსტიტუტის კათედრის გამგედ, საიდანაც იწყება ანდრია ბენაშვილის პედაგოგიური მოღვაწეობა უმაღლეს სკოლაში, რაც თითქმის 40 წელი გრძელდებოდა. ამ თანამდებობაზე იგი 1916 წლამდე მუშაობდა. პარალელურად, 1905 წლიდან 1916 წლამდე, იყო გეოდეზიისა და ასტრონომიის კათედრის გამგე სამხედრო საინჟინრო აკადემიაში, სამხედრო ტოპოგრაფიის კურსის კითხულობდა პავლოვისა და მიხაილოვის სამხედრო სასწავლებლებში.

პირველი მსოფლიო ომის დროს, ფრონტებზე გენერალური შტაბის ოფიცერთა დიდი ნაკლებობის გამო, ანდრია ბენაშვილი მოქმედ არმიამი წავიდა. აქედან იწყება მისი წარმატებები სამხედრო საქმეში: იგი იყო პოლკის მეტაურის, დივიზიის შტაბის უფროსი, 32-ე საარმიო კორპუსის უფროსი. მან გენერალ-ლეიტენანტის ჩინს მიიღწია. 1918 წლის იანვრიდან გაიზარდა კავკასიის ფრონტზე ზურგისა და მომარაგების ჯარების უფროსად.

ანდრია ბენაშვილის საქართველოში ჩამოსვლა დაემთხვა უნივერსიტეტის გახსნისთვის სამზადისის დამამთავრებელ ეტაპს. იგი მხარში ამოუდგა დიდ ივანე ჯავახიშვილს ამ საშვილიშვილო საქმის განხორციელებაში.

უნივერსიტეტის პროფესორთა საბჭოს პირველი სხდომა 1918 წლის 13 იანვარს შედგა, მეორე კი, 1918 წლის 17 იანვარს პეტრე მელეიშვილის ბინაზე. მას უკვე ესწრებოდა პროფესორი ანდრია ბენაშვილი და აქტიური მონაწილეობას იღებდა თბილისის საუნივერსიტეტო ქალაქად გადაქცევაში, ამიტომაც უნივერსიტეტის დამაარსებელთა რიგებს მისი სახელი სამართლიანად მიეკუთვნება. აქვე არ შეიძლება სიამაყით არ ითქვას, რომ ანდრია ბენაშვილის – გამოჩენილი პროფესორის ყოფნა უნივერსიტეტის პროფესორთა პირველ კოლეგიაში სოლიდურობას სძენდა ამ საქმეს.

1919 წლის 19 მარტს, სამათემატიკო-საბუნებისმეტყველო და სამკურნალო გაერთიანებული ფაკულტეტის სხდომაზე, პროფესორ პეტრე მელეიშვილისა და ანდრია ბენაშვილის მოხსენებათა საფუძველზე თბილისში არსებული ფიზიკური ობსერვატორია, რომ-

ლის დირექტორადაც ანდრია ბენაშვილი ითვლებოდა, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტს გადაეცა.

1919 წლის 13 ოქტომბრიდან პროფესორ ანდრია ბენაშვილს სამათემატიკო – საბუნებისმეტყველო ფაკულტეტის დეკანობა დაევა. იგი, როგორც დეკანი, ხელმძღვანელობდა ასევე პროფესორთა საბჭოს 1919 წლის 17 დეკემბრის სხდომას, სადაც ივანე ჯავახიშვილი, მიუხედავად ამ უკანასკნელის წინააღმდეგობისა, თბილისის უნივერსიტეტის რექტორად აირჩიეს.

პროფესორი ანდრია ბენაშვილი იყო ყველა იმ საორგანიზაციო ღონისძიების აქტიური მონაწილე, რომელთა საფუძველზეც 1922 წლის იანვრიდან თბილისის უნივერსიტეტში გაიხსნა პოლიტექნიკური ფაკულტეტი, რამაც შემდეგ საფუძველი დაუდო პოლიტექნიკური ინსტიტუტის დამოუკიდებლად ჩამოყალიბებას.

პროფესორი ანდრია ბენაშვილი, როგორც სამხედრო სპეციალისტი, საქართველოში ტოპოგრაფიისა და გეოდეზიის ფუძემდებლად ითვლება. იგი 1918 წლიდან ხელმძღვანელობდა სამხედრო ტოპოგრაფიულ განყოფილებას არმიის შტაბში.

1921 წლის თებერვალში, როდესაც საქართველო გასაბჭოვდა, ანდრია ბენაშვილს, როგორც რევოლუციამდელი არმიის გენერალ-ლეიტენანტს, არც კი უფიქრია სამშობლოს დატოვება. სამშობლოს ერთგული სამსახური მას ცხოვრების მთავარ მიზნად და პატრიოტის წმიდათა-წმიდა მოვალეობად მიიჩნდა. მისი ხელმძღვანელობით ტოპო-გეოდეზიური მუშაობების დიდ სპეციალისტებად ჩამოყალიბდნენ შემდგომში გამოჩენილი ქართველი გეოდეზისტები და კარტოგრაფები: გ. ქავთარაძე, თ. რუსიშვილი, კ. იორდანიშვილი, გ. ხუნჯუა, მ. ქავთარაძე, მ. თევზაძე, უდიდესია ა. ბენაშვილის წვლილი ასევე ქართველ კარტოგრაფთა აღზრდაში.

1918 წელს, ანდრია ბენაშვილის ინიციატივით, თბილისის უნივერსიტეტში შეიქმნა ერთ-ერთი ყველაზე უძველესი — ასტრონომიისა და გეოდეზიის კათედრა, რომლის ბაზაზეც შემდგომ ეტაპზე ჩამოყალიბდა ასტრონომიისა და კარტოგრაფია-გეოდეზიის კათედრები.

პროფესორი ანდრია ბენაშვილი იყო ერთი ინიციატორი საქართველოში გეოგრაფიული ინსტიტუტის შექმნისა, სადაც იმუშავებდნენ ასტრონომ-გეოდეზიის, ტოპოგრაფიისა და კარტოგრაფიის უმაღლესი სპეციალისტები.

მან გამოსცა სფერული ასტრონომიისა და სფერული ტრიგონომეტრიის, უმაღლესი გეოდეზიისა და ტოპოგრაფიის პირველი ქართული სახელმძღვანელოები, ასევე გამოცა 1929 წელს ტექნიკური პირობითი ნიშნებისა და დამწერლობის ნიმუშების ალბომი.

იმავ პერიოდში პროფესორი ანდრია ბენაშვილი ახლად შექმნილ სასოფლო-სამეურნეო, სამშენებლო, მელიორაციული, ტრანსპორტის, ინჟინერთა, სამთო-მეტალურგიულ და ინდუსტრიულ დარგობრივ ინსტიტუტებში ასტრონომიისა და გეოდეზიის პროფესორად და კათედრის გამგედ მუშაობდა.

ანდრია ბენაშვილი, დაარსებიდანვე მუშაობდა ქუთაისის პედაგოგიურ ინსტიტუტში, ხოლო 1936 წლიდან გარდაცვალებამდე (1941წ.) – სოხუმის პედაგოგიურ ინსტიტუტში.

1928 წელს აღინიშნა უნივერსიტეტის დაარსებიდან 10 წლისთავი. ჩვეულებრივ სიყვავძერი ანდრია ბენაშვილი თავის ბარათში აუცილებლად თვლის გულმხურვალედ აღნიშნოს ივანე ჯავახიშვილის დამსახურება. 1928 წლის 8 თებერვალს იგი წერდა: „დიდად პა-

ტივცემულო და ძვირფასო ბატონო ივანე, დღევანდელ დღეს მოგილოცავთ ჩვენი უნივერსიტეტის დაარსების 10 წლისთავს და სულითა და გულით გისურვებთ ჯანმრთელობასა და დღევანდელს, რათა მოგიცეთ საშუალება, განახორციელოთ ჩვენი საყვარელი უნივერსიტეტისა და სამშობლოსათვის ყოველივე ის, რაც თქვენი სიცოცხლის ოცნებას შეადგენს. საქართველო თავის დღეში არ დაივინყებ იმ უსაზღვრო სიკეთეს, რომელიც თქვენ დასდეთ დიდებული ტაძრის შექმნით, თქვენი სახელი, ბრწყინვალე შარავანდედით მოხილი, მარადის უნივერსიტეტის შუბლზე წარუხრცვლად იქნება აღბეჭდილი და ვით ელვარე კანდელი, მუდამ უჩვენებს საქართველოს ახალ თაობას ჭეშმარიტად გზას, რომელიც მიყვანს ჩვენს სამშობლოს ბედნიერების სამყაროში.

გილოცავთ წერილის საშუალებით. არ მინდა შეგანუხოთ პირადი მოსვლით. ჩემი ოჯახიც მოგილოცვით თქვენ უღრმეს პატივისცემას და გულითად მილოცვებს უნივერსიტეტის ამ ბედნიერ დღეს. გთხოვთ გადასცეთ თქვენს საყვარელ ოჯახს ჩემი უღრმესი პატივისცემა და გულწრფელი მილოცვა. მარად თქვენი პატივისმცემელი და ყოველი ბედნიერების მოსურნე, ანდრია ბენაშვილი“.

ანდრია ბენაშვილის საუნივერსიტეტო მოღვაწეობა განსაკუთრებული რუდუნებით თავს ევლებს ისეთი სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის დარგებს, როგორებიცაა კარტოგრაფია და გეოდეზია. 1918 წელს მან დააარსა ჩვენი უნივერსიტეტში გეოგრაფიული პროფესორის კათედრის შორის ყველაზე ძველი — ასტრონომიისა და გეოდეზიის კათედრა. სწორედ აქედან დაედო სათავე საუნივერსიტეტო კარტოგრაფიისა და გეოდეზიის. მასვე ეკუთვნის პირველი ქართულენოვანი სახელმძღვანელოები ამ დარგებში: ა) ტოპოგრაფია (დაბალი გეოდეზია); ბ) ცდომილებათა თეორია.

1922 წელს ანდრია ბენაშვილის თაოსნობით უნივერსიტეტში შეიქმნა გეოგრაფიის კაბინეტი, რომელიც შემდგომში კარტოგრაფიის ინსტიტუტად გადაკეთდა. შემდგომ კი, როგორც ზემოთ აღინიშნა, ამ ინსტიტუტის ბაზაზე შეიქმნა გეოგრაფიის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტი. ანდრია ბენაშვილის სახელს უკავშირდება უნივერსიტეტში ტოპოგრაფია-კარტოგრაფიის კათედრის მოღვაწეობა (1936—1943 წწ.). ამ კათედრას მისი მოსწავლე სერგი ცხაკაია ხელმძღვანელობდა. ანდრია ბენაშვილის გარდაცვალების შემდეგ მისმა დარგულმა ნერგმა იხარა და მრავალი წარმატებული მეცნიერება და პრაქტიკოსის აღზრდელი გახდა. მათ შორის სრულიად თამამად შეიძლება დავასახელოთ ანდრია ბენაშვილის მოსწავლეები და მოსწავლეთა მოსწავლეები: ნ. თევზაძე, ს. ცხაკაია, გ. ქავთარაძე, მ. ქავთარაძე, გ. ხუნჯუა, ალ. ალანიაკაშვილი, ვ. ჭიშვილი, ი. ქართველიშვილი, ნ. ბერუშაშვილი. დღეს წარმატებით მოღვაწეობენ: ჯ. კეკელია, გ. ლიპარტელიანი და სხვანი.

პროფესორი ანდრია ბენაშვილი გარდაიცვალა 1941 წლის 28 ივნისს სოხუმში. მისმა მოსწავლეებმა, პროფესორ ნიკოლოზ თევზაძის თაოსნობით, საყვარელი მოსწავლელის ნეშტი თბილისში გადმოასვენეს. იგი დაკრძალულია ვაკის საზოგადო მოღვაწეთა პანთეონში.

1988 წელს მადლიანმა თაობამ დიდი პატივისცემით აღნიშნა გამოჩენილი მეცნიერისა და პედაგოგის, ანდრია ბენაშვილის დაბადებიდან 120 წლის იუბილე, რომელსაც უნივერსიტეტის მაშინდელი პრორექტორი პროფესორი სერგო ჯორბენაძე ხელმძღვანელობდა.

უნივერსიტეტის გამოცემების მიერ გამოცემულ ბროშურას, რომელშიც ასახულია მეცნიერისა და პედაგოგის განვლილი გზა და სამეცნიერო – პედაგოგიური მოღვაწეობა, დასაწყისში ამშვენებს მნიშვნელოვანი წარწერა: „ასანამ არსებობს საქართველო და ქართველი ხალხი, იქნება ცოცხალი უნივერსიტეტი“. ეს სიტყვები ანდრია ბენაშვილს ეკუთვნის.

ეთერ ხიტალიშვილის სსოვნას

ეთერ ხიტალიშვილი საქართველოს ერთ-ერთი მთიანი რეგიონის — დუშეთის რაიონის სოფელ არანისში დაიბადა. საშუალო სკოლის წარჩინებით დამთავრების შემდეგ, მან სწავლა გააგრძელა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გეოგრაფია-გეოლოგიის ფაკულტეტზე ფიზიკური გეოგრაფიის სპეციალობით. აღნიშნული სპეციალობის დამთავრების შემდეგ იგი აგრძელებს მოღვაწეობას ფიზიკური გეოგრაფიის (მოგვიანებით ფიზიკური გეოგრაფიისა და გარემოს დაცვის) კათედრაზე ლაბორანტობიდან უფროსი მასწავლებლის თანამდებობამდე.

ეთერ ხიტალიშვილის პედაგოგები იყვნენ ცნობილი ბუნებისმეტყველები: მ. სანელიძე, ქრ. ჯავახი, მ. საბაშვილი. გრ. დევდარიანი და სხვ. მისი სამეცნიერო ინტერესები განისაზღვრებოდა მდ. არაგვის აუზის მრავალფეროვანი ბუნებრივი გარემოსა და საქართველოს დაცული ტერიტორიების კვლევებით, რომელთაც მიუძღვნა 30 –მდე სამეცნიერო ნაშრომი.

ეთერ ხიტალიშვილი იყო საუკეთესო პედაგოგი. მას საკუთარი ოჯახი არ ჰყავდა, თუმცა მრავალი სტუდენტის მიმართ იჩენდა მშობლიურ მზრუნველობას. ის ამყობდა თავისი მშობლებით და დედამამისშვილებით. ხშირად

საუბრობდა თავისი მამის მიერ რაიონში გაკეთებული კეთილი საქმეების შესახებ. მას ახარებდა თავისი დისა და ძმის წარმატებული საქმიანობა. მისთვის ყველაზე მტკივნეული დისშვილის — გოგიტას ტრაგიკული დაღუპვა იყო.

მიუხედავად საკმაო ასაკისა, მისი გარდაცვალება მოულოდნელი იყო მეგობრებისა და კოლეგებისთვის. ჩვენგან წავიდა გეოგრაფიის ერთგული და პატრიოტი, უადრესად კეთილსინდისიერი და მშრომელი ადამიანი, რომლის ხსოვნაც დაუწყინარი იქნება.

გომორაფიის მიმართულება

„უნივერსიტეტიდან არასდროს მიდინა“

თამარ მარუაშვილი

„ჩვენ გვიყვარს თსუ“, „უნივერსიტეტიდან არ მიდინა“, „ჩვენ დავბრუნდებით!“, „მადლობა თსუ-ს“, „მიგვაქვს ცოდნა და მოგვაქვს სახელი“ — ასეთი სამახსოვრო წარწერებით აჭრელდა 10 ივნისის თსუ-ის V კორპუსის კედლები, სადაც ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის კურსდამთავრებულთა დღეს აღნიშნავენ.

ყველა ღელავს, ყველა გახარებულია, არის ცრემლებიც... სიხარულის და უკვე მონატრების... თითოეულის თვალში კითხულობ სტუდენტობასთან გამომშვიდობების ფარულ სევდას და წარმატებული მომავლის იმედს. აქ ტოვებენ სიყვარულის საუკეთესო წლებს და ცხოვრების რთულ გზაზე მიაქვთ მეგობრობა და სიყვარული, რომელსაც ერთი დიდი გრძნობა — თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სიყვარული აძლიერებს და აერთიანებს!

კურსდამთავრებული ბაკალავრები და მაგისტრები სამახსოვრო წარწერებით ამშვენებდნენ ერთმანეთის მასიურებს და სევდამეპარული ღიმილით იხსენებდნენ იმ საუკეთესო სტუდენტურ წლებს, რომლებიც დედაუნივერსიტეტში გაა-

ტარეს. უკვე მესამე წელია, რაც თსუ-ში კურსდამთავრებულთა დღე აღინიშნება.

„ძალიან სევდიანი ვარ, თან მიხარია, თან გული მწყდება... აქ გატარებული წლები არასდროს დამავიწყდება. აქ მივიღე დიდი ცოდნა, შევიძინე უამრავი მეგობარი, ჩამოვყალიბდი პიროვნებად და დღეს ამაყი ვარ, რომ თსუ-ის კურსდამთავრებული მქვია“... — განაცხადა ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის ისტორიის მიმართულების ბაკალავრმა ქეთევან ბაქანიძემ.

„ოთხი წლის მანძილზე უნივერსიტეტმა მარტო პროფესიული უნარ-ჩვევები კი არ შემძინა, არამედ მასწავლა — როგორ ვატარო ღირსეული მოქალაქის სახელი. ამ კედლებთან გამომშვიდობება არ მინევს, რადგან მაგისტრატურაში ვაპირებ სწავლის გაგრძელებას“... — სიამაყით აღნიშნა ბაკალავრმა ზაზა ცინცაძემ.

„სწავლის პროცესში ისე აქტიურად ვიყავით ჩაბმული, რომ ვერც კი შევამჩნიეთ, როგორ გავიდა სტუდენტობა... აქ პროფესიული ცოდნის გარდა, ბევრი მეგობარი შევიძინეთ და კიდევ ბევრი ისეთი რამ ვისწავლეთ, რაც ცხოვრების სწორად წარმართვაში დაგვეხმარება. დიდი მადლობა ყველას, ვინც თავდაუზოგავად შრომობდა, ვინც ჩვენი ქვეყნის კულტურული, სულიერი საგანძურის სიყვარული და მოვლა-პატრონობა გვასწავლა“, — მადლიერებით აღნიშნა ქართული ლიტერატურის მიმართულების ბაკალავრმა მედეა რამიშვილმა.

დიდი სიყვარულის, პატივისცემის, თანადგომის გამოხატულება იყო სტუდენტების ის საყვარელი აუიოტაჟი, რომელიც ფოიეში ფაკულტეტის დეკანის, პროფესორ დარეჯან თვალთვალის გამოჩენამ გამოიწვია. იგი ცრემლმორეული ეფერებოდა, არიგებდა თითოეულ მათგანს და სამახსოვრო სურათებს იღებდა...

წელს თსუ-ის ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის დაახლოებით 600 სტუდენტი ამთავრებს ბაკალავრიატს, 100-მდე კი მაგისტრატურის ბოლო კურსზეა.

ბაკალავრიატისა და მაგისტრატურის დამამთავრებელი

სემესტრის სტუდენტებმა თსუ-ის V კორპუსის ფოიეში ფოტოებისა და სამახსოვრო ჩანაწერების კუთხეები მოაწყვეს, გადაიღეს სამახსოვრო ფოტოები... საზეიმო ცერემონიამ თსუ-ის VIII კორპუსის სააქტო დარბაზში გადინაცვლა, სადაც სტუდენტებს გზა დაულოცეს თსუ-ის პროფესორ-მასწავლებლებმა და პროფესიული წარმატებები უსურვეს.

„დღეს განსაკუთრებული დღეა! თქვენ პირველი უნივერსიტეტის ერთ-ერთი პირველი ფაკულტეტის კურსდამთავრებულები ხართ და ეს სახელი დიდი სიამაყით და მოწინებით უნდა ატაროთ... მნიშვნელობა არ აქვს სად იქნებით, ყოველთვის გახსოვდეთ, რომ დიდი ივანე ჯავახიშვილის მიერ სულწაღმურული უნივერსიტეტის კურსდამთავრებულნი ხართ! თქვენ ტოვებთ უნივერსიტეტს, როგორც უნივერსიტეტის შვილები. ბევრი თქვენგანი კი მალე მაგისტრებად დაგვიბრუნდება.“

მინდა გადმოგცეთ თსუ-ის რექტორის, პროფესორ გიორგი ხუბუას თბილი მოლოცვა და მთელი უნივერსიტეტის სახელით გისურვოთ წარმატებები და პროფესიული ზრდა. ყოველთვის გახსოვდეთ — „ვისი გორისანი ხართ!“, — ასე დაასრულა თავისი მისასალმებელი სიტყვა თსუ-ის ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის დეკანი დარეჯან თვალთვაძემ.

კურსდამთავრებულებს თსუ-ის კლასიკური ფილოლოგიის, ბიზანტინისტიკისა და ნეოგრეციისტიკის ინსტიტუტის

დირექტორი, პროფესორი რისმაგ გორდეზიანი მიესალმა: „გილოცავთ უნივერსიტეტის დამთავრებას, ახალი ცხოვრების დაწყებას. ყოველთვის უნდა გახსოვდეთ, რომ განსაკუთრებული უნივერსიტეტის კურსდამთავრებულები ხართ. დღეს, რეალურად, ეს არის ერთადერთი უნივერსიტეტი, რომელიც სრულიად აკმაყოფილებს უნივერსიტეტის კლასიკურ გაგებას, სადაც წარმოდგენილია ყველა საფაკულტეტო დისციპლინა. სხვა საკითხია, როგორ მოახერხეთ ამა თუ იმ სპეციალობის დაუფლება, მაგრამ ფაქტია, რომ აქედან უნივერსიტეტის დიდი სიყვარული გაგყვებათ. ვისურვებდი, რომ თსუ-ს, ისევე, როგორც მსოფლიოს სხვა უნივერსიტეტებს, ჰქონდეს განსაკუთრებული დაფა, სადაც აღინიშნება თითოეული კურსდამთავრებულის შემდგომი წვლილი, რომელიც სხვადასხვა ფორმით შეიძლება იყოს წარმოდგენილი. გარწმუნებთ, რომ ამ დაფაზე საპატიო ადგილს სწორედ ჰუმანიტარები დაიკავენ.“

ბენ, რადგან მომავალი ჰუმანიტარებისაა! გისურვებთ წარმატებებს პირად და საზოგადოებრივ ცხოვრებაში“.

სტუდენტებს მიულოცეს და წარმატებები უსურვეს თსუ-ის პროფესორებმა გურამ გოგელიამ, მანანა რეხვიაშვილმა და სხვებმა...

შემდეგ კი ქალბატონმა დარეჯან თვალთვაძემ კურსდამთავრებულთა მემორანდუმი წაიკითხა, რომელსაც პირველად 2008 წლის 19 ივნისს მოეწერა ხელი. მემორანდუმს ხელს აწერენ თსუ-ის ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის სხვადასხვა თაობის გამოჩენილი და სახელგანთქმული კურსდამთავრებულები. ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტზე ამ დღეს დაარსდა აგრეთვე „კურსდამთავრებულთა კლუბი“, სადაც განვერიანება შეუძლია თსუ-ის ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის ყველა კურსდამთავრებულს.

კლუბის მიზანია ხელი შეუწყოს ფაკულტეტის საქმიანობის პოპულარიზაციას, მხარი დაუჭიროს ფაკულტეტის ყველა მნიშვნელოვან ნაბიჯს, დაეხმაროს სტუდენტებსა და ახალგაზრდა პროფესიონალებს თვითრეალიზაციასა და სამოქალაქო ინტეგრაციაში.

„მზად ვართ, ყოველთვის ვიყოთ საუნივერსიტეტო იდეალების ერთგულები, ჩვენი ცხოვრებისეული გამოცდილება უშუალოდ გადავცეთ თაობას, ვაზიაროთ ისინი უნივერსიტეტის საუკეთესო ტრადიციებს, რათა შევინარჩუნოთ უწყვეტი კავშირი თაობებს შორის“, — ნათქვამია მემორანდუმში.

უნივერსიტეტის პიმინის ფონზე მემორანდუმს ხელი მოაწერეს ახალმა კურსდამთავრებულებმაც.

საზეიმო ცერემონიაზე წარჩინებული სტუდენტები დაჯილდოვდნენ სიგელებით წარჩინებული სწავლისა და საუნივერსიტეტო ცხოვრებაში აქტიური მონაწილეობისთვის.

ლონისძიების ბოლოს სცენა თსუ-ის კულტურის ცენტრის წარმომადგენლებს დაეთმოთ, ერთმანეთს ენაცვლებოდნენ ვაჟთა და ქალთა ვოკალური ანსამბლები, ხოლო ეთნოგრაფიისა და ეთნოლოგიის ფაკულტეტის სტუდენტებმა წარმატებული მუსიკალური დებიუტი წარმოადგინეს.

უკვე მესამე წელია, რაც თსუ-ში კურსდამთავრებულთა დღე აღინიშნება.

მთავარი რედაქტორი	ნინო კაკულია	რედაქციის წევრები:	მისამართი:
მთავარი სამცხალისტი	მაია ტორაძე	რისმაგ გორდეზიანი, ნოდარ ბელქანი, იაგო კაჭკაჭიშვილი, ლადო მინაშვილი,	ილია ჭავჭავაძის გამზ. 11*
ტექნიკური რედაქტორი	მანანა ჯურხაძე	დიანა ძიძიგური, ნოდარ ხადური, მარინე ჩიტაშვილი, ბესარიონ ზოიძე,	(თსუ-ის მე-3 კორპუსი)
ფოტოკორესპონდენტი	სალომე მახარაძე	ნინო ჩიხლაძე, თემურ ნადარეიშვილი, ნანა ჭილაძე, თეა ჯუღელი	22 36 62
კომპიუტ. უზრუნველყოფა	თამარ ქავყარაძე		